

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2018

1

Redakcja
Jacek Gudowski
Maciej Machowski

Współpraca
Joanna Buchalska, Agata Dimmich
Piotr Frątczak, Katarzyna Gębala
Sławomira Kotas, Magdalena Kuchnio
Sylvia Janas, Radosław Nowaczewski
Małgorzata Sekula-Leleno, Joanna Studzińska
Bartosz Wołodkiewicz, Andrzej Zielony

przy udziale

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
www.wolterskluwer.pl

infolinia: 801 044 545
tel. 22 535 82 03
e-mail: handel@wolterskluwer.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 10 maja 2017 r., XXIII Ga 1807/16, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w ramach odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. odpowiadają członkowie zarządu, którzy nie złożyli we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości w sytuacji całkowitej niewypłacalności spółki i zaciągania przez nich nowych zobowiązań?

2. Czy niewystąpienie we właściwym czasie przez członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o ogłoszenie upadłości wywołuje szkodę jej wierzyciela (art. 299 § 2 k.s.h.), gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, a na skutek opóźnienia dochodzi do powstania wobec spółki nowych zobowiązań, które nie powstałyby gdyby ten wniosek został złożony w terminie, chociażby pozwany członek zarządu wykazał, że nawet w sytuacji dopełnienia przez zarząd prawem nałożonych obowiązków stopień zaspokojenia wierzyciela byłby identyczny?”

podjął uchwałę:

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który objął tę funkcję wtedy, gdy spółka była niewypłacalna, ponosi odpowiedzialność przewidzianą w art. 299 k.s.h. za długi spółki powstałe po objęciu przezeń funkcji, także wtedy, gdy zgłoszony przez niego wniosek o ogłoszenie upadłości spółki zostałby oddalony na tej podstawie, że majątek spółki nie wystarczyłby na zaspokojenie

kosztów postępowania upadłościowego lub wystarczyłby jedynie na zaspokojenie tych kosztów.

(uchwała z dnia 1 grudnia 2017 r., III CZP 65/17, M. Koba, P. Grzegorzczuk, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2017 r., XXIII Ga 552/17, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd rejestrowy w ramach postępowania określonego w art. 12 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym o wykreślenie wpisu z uwagi na niedopuszczalne dane ma obowiązek badania ważności czynności prawnych stanowiących podstawę wpisu?”

podjął uchwałę:

Sąd rejestrowy w ramach postępowania określonego w art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 700 ze zm.) o wykreślenie wpisu niedopuszczalnego ze względu na obowiązujące przepisy prawa nie jest uprawniony do badania zgodności z ustawą uchwały zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia, która stanowi materialnoprawną podstawę dokonanego wpisu.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 54/17, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 14 czerwca 2017 r., II Cz 1301/17, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalne jest prowadzenie egzekucji z nieruchomości stanowiącej odrębną własność lokalu, dla którego założono księgę wieczystą w sytuacji, gdy lokal ten nie spełnia, i również w chwili ustanowienia jego odrębnej własności oraz dokonania wpisu tej własności do księgi wieczystej nie spełniał, wymogów samodzielnego lokalu

w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali?”

podjął uchwałę:

Nie jest dopuszczalne prowadzenie egzekucji z lokalu mieszkalnego, jeżeli prawomocnym wyrokiem sądu, ze względu na niespełnienie wymagań, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1892 ze zm.), została stwierdzona nieważność umowy o ustanowieniu odrębnej własności tego lokalu.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 71/17, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 19 lipca 2017 r., III Ca 311/17, zagadnienia prawnego:

„Czy do oceny przedawnienia roszczenia o opłatę za studia, wynikającą z zawartej przed 1 października 2014 r. umowy o warunkach odpłatności za studia, o której mowa w art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 ze zm.; obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2014 r., zastosowanie znajdzie art. XXXV pkt 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16 poz. 94 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

Artykuł 160a ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.), który wszedł w życie w dniu 1 października 2014 r., określa trzyletni termin przedawnienia roszczeń o opłatę za studia, wynikających z umów o warunkach odpłatności za studia, a art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1198

ze zm.), przewiduje, usuwając występujące w tym względzie wątpliwości, że w takim samym terminie roszczenia te przedawniały się też przed wejściem w życie art. 160a ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym; tym samym wyłączone jest stosowanie w związku z wejściem w życie art. 160a ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym normy intertemporalnej wyrażonej w art. XXXV pkt 2 p.w.k.c.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 74/17, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 11 maja 2017 r., II Ca 17/17, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 189 k.p.c. może stanowić podstawę dochodzenia powództwa o ustalenie prawa do lokalu socjalnego przez dłużników posiadających status lokatora w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), przeciwko którym zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne w przedmiocie opróżnienia lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego określonego w art. 999 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233 poz. 1381)?”

podjął uchwałę:

Dłużnik mający status lokatora w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1610), przeciwko któremu zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne o opróżnienie lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego określonego w art. 999 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 maja 2012 r., może docho-

dzić ustalenia prawa do lokalu socjalnego na podstawie art. 189 k.p.c.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 75/17, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r., I Ca 13/17, zagadnienia prawnego:

„Czy zniesienie odrębnej własności lokalu obciążonego hipoteką pociąga za sobą obciążenie tą hipoteką nowopowstałej nieruchomości gruntowej, w skład której wchodzi dotychczasowa nieruchomość lokalowa, czy też hipoteka ta utrzymuje się jedynie na udziale dotychczasowego właściciela nieruchomości lokalowej w tejże nieruchomości gruntowej?”

podjął uchwałę:

W razie zniesienia odrębnej własności lokalu obciążonego hipoteką, hipoteka obciąża nieruchomość, w której skład wchodzi lokal będący wcześniej przedmiotem odrębnej własności.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 77/17, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 26 maja 2017 r., II Cz 1540/16, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawie z powództwa właściciela o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego podlegającego przepisom ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) pomiędzy byłym najemcą lokalu mieszkalnego a osobami, których uprawnienie do zamieszkiwania w tym lokalu miało charakter pochodny od tego najemcy, zachodzi współuczestnictwo konieczne po stronie pozwanej?”

podjął uchwałę:

W sprawie z powództwa właściciela o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego pomiędzy byłym najemcą oraz osobami, których uprawnienie do zamieszkania w tym lokalu miało charakter pochodny od najemcy, oznaczonymi przez powoda zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 1610 ze zm.) jako pozwani, zachodzi współuczestnictwo konieczne po stronie pozwanej.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2017 r., III CZP 79/17, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 27 czerwca 2017 r., II Ca 83/17, zagadnienia prawnego:

„1. Czy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, powstała w związku z likwidacją gminnego zakładu budżetowego, który to zakład realizował zadania gminy w zakresie gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi jej własność, wstępuje w stosunki najmu lokali mieszkalnych w miejsce gminy w charakterze wynajmującego również w odniesieniu do lokali znajdujących się na tych nieruchomościach gminy, które nie wchodziły w skład mienia zlikwidowanego zakładu budżetowego i nie zostały wniesione jako wkład do spółki?

2. Czy w wyniku zawarcia umowy dzierżawy, na podstawie której gmina oddaje spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, powstałej w związku z likwidacją gminnego zakładu budżetowego, w dzierżawę nieruchomości stanowiące własność gminy, spółka taka wstępuje w miejsce gminy w charakterze wynajmującego w stosunki najmu lokali mieszkalnych znajdujących się na tych nieruchomościach?”

podjął uchwałę:

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, powstała w związku z likwidacją zakładu budżetowego, realizującego zadania gminy w zakresie gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi jej

własność, nie wstępuje w miejsce gminy w charakterze wynajmującego w stosunki najmu lokali mieszkalnych znajdujących się na nieruchomości, która nie została wniesiona jako wkład do spółki. Taka spółka nie wstępuje też w stosunki najmu lokali mieszkalnych w charakterze wynajmującego na podstawie zawartej z gminą umowy dzierżawy nieruchomości stanowiącej własność gminy.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 81/17, K. Weitz, A. Owczarek, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2017 r., I ACz 953/17, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na publikacji dokonanej w witrynie internetowej miejscem zdarzenia wyrządzającego szkodę w rozumieniu art. 35 k.p.c. jest również obszar właściwości sądu, w którego okręgu treść umieszczona w sieci była dostępna?”

podjął uchwałę:

Przedsiębiorca, dochodzący roszczeń wynikających z czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na zamieszczeniu publikacji na stronie internetowej może, na podstawie art. 35 k.p.c. wytoczyć powództwo przed sąd, w którego okręgu publikację wprowadzono na stronę internetową, lub przed sąd, w którego okręgu dostępność tej strony spowodowała zagrożenie lub naruszenie jego interesu.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 82/17, K. Weitz, A. Owczarek, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 13 września 2017 r., IX Cz 453/17, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku zawarcia przed dniem 30 kwietnia 2016 r. warunkowej umowy sprzedaży nieruchomości z uwagi na przysługujące Agencji Nieruchomości Rolnych prawo pierwokupu, przepis art. 12 bądź art. 13 ustawy z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 585) ma zastosowanie, czy też do zawarcia umowy przeniesienia własności nieruchomości stosuje się przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego z dnia 11 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Nr 64 poz. 592) w brzmieniu wprowadzonym ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw?”

podjął uchwałę:

Ograniczenia obrotu nieruchomościami rolnymi wprowadzone ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 585 ze zm.) nie mają zastosowania do umowy przenoszącej własność nieruchomości, zawieranej w wykonaniu zobowiązującej umowy sprzedaży zawartej przed dniem 30 kwietnia 2016 r., jeżeli Agencja Nieruchomości Rolnych nie skorzystała z prawa pierwokupu zastrzeżonego na rzecz Skarbu Państwa w art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1491 ze zm.).

(uchwała z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 83/17, K. Weitz, A. Owczarek, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2017 r., I ACa 786/16, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 3 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki na-

rodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.) stanowi podstawę prawną roszczenia o odszkodowanie z tytułu przejęcia przez Państwo na własność przedsiębiorstw wymienionych w art. 3 ust. 1 lit. a tej ustawy?

Czy w związku z brakiem rozporządzeń wykonawczych, do wydania których upoważniono Radę Ministrów w art. 7 ust. 4 i 6 tej ustawy, wysokość tego odszkodowania ustala sąd powszechny przy zastosowaniu zasad określonych w art. 361 § 2 k.c. i art. 363 § 2 k.c.?”

podjął uchwałę:

Artykuł 7 ust. 1 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.) nie stanowi podstawy prawnej roszczenia o odszkodowanie z tytułu przejęcia przez Państwo na własność przedsiębiorstwa wymienionego w art. 3 tej ustawy.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 86/17, K. Weitz, A. Owczarek, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 3 października 2017 r., I ACz 1101/17, zagadnienia prawnego:

„Czy miejscem zdarzenia wywołującego szkodę w rozumieniu art. 35 k.p.c. jest wyłącznie miejsce zachowania sprawcy dokonującego naruszenia dóbr osobistych, czy także miejsce, w którym wystąpiła szkoda niemajątkowa będąca skutkiem tego zachowania?”

podjął uchwałę:

Osoba dochodząca ochrony dobra osobistego może, na podstawie art. 35 k.p.c., wytoczyć powództwo przed sąd, w którego okręgu działał sprawca, lub przed sąd, w którego okręgu to działanie spowodowało zagrożenie lub naruszenie dobra osobistego.

(uchwała z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 91/17, K. Weitz, A. Owczarek, K. Pietrzykowski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 3 lutego 2017 r., II Cz 3649/16, zagadnienia prawnego:

„Czy kurator spadku nieobjętego po współwłaścicielu nieruchomości może reprezentować spadek w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości, ze skutkiem dla nieznanymi spadkobierców tego współwłaściciela?”

podjął uchwałę:

Kurator spadku nie jest uprawniony do udziału w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości ze skutkiem dla nieznanymi spadkobierców współwłaściciela.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2017 r., III CZP 44/17, G. Misiurek, P. Grzegorzczak, K. Strzelczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r., I ACz 460/17, zagadnienia prawnego:

„Czy małżonek częściowo ubezwłasnowolniony posiada zdolność procesową w procesie o rozwód?”

podjął uchwałę:

Małżonek częściowo ubezwłasnowolniony nie ma zdolności procesowej w sprawie o rozwód (art. 65 k.p.c.).

(uchwała z dnia 21 grudnia 2017 r., III CZP 66/17, G. Misiurek, P. Grzegorzczak, K. Strzelczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 25 września 2017 r., I ACa 997/16, zagadnienia prawnego:

„Czy korzystający z wyrządzonej szkody ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 422 k.c. także z winy nieumyślnej?”

podjął uchwałę:

**Świadomie korzysta z wyrządzonej drugiemu szkody (art. 422 k.c.)
ten, kto wie, że odnosi korzyść z cudzego czynu niedozwolonego.**

(uchwała z dnia 21 grudnia 2017 r., III CZP 89/17, G. Misiurek, P. Grzegorzcyk, K. Strzelczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 30 czerwca 2017 r., I ACz 421/17, zagadnienia prawnego:

„Czy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, w tym w szczególności art. 109 § 2 k.p.c., ustawy o radcach prawnych oraz przepisów wykonawczych do ustawy – Prawo o radcach prawnych możliwe jest w przypadkach współuczestnictwa formalnego rozliczenie kosztów należnych współuczestnikowi przez obniżenie wynagrodzenia pełnomocnika procesowego – radcy prawnego poniżej stawki minimalnej przewidzianej w przepisach wykonawczych?”

przejął sprawę do rozpoznania.

(postanowienie z dnia 15 grudnia 2017 r., III CZP 72/17, K. Weitz, A. Owczarek, K. Pietrzykowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 15 marca 2017 r., V Cz 273/17, zagadnienia prawnego:

„Czy wobec treści przepisu art. 1046 § 4 zdanie trzecie k.p.c. dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o nakazanie dłużnikowi opuszczenia i opróżnienia pomieszczenia tymczasowego?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 21 grudnia 2017 r., III CZP 61/17, G. Misiurek, P. Grzegorzcyk, K. Strzelczyk)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2017 r., IX Cz 547/17, zagadnienia prawnego:

„Czy na podstawie art. 146 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2171) sąd przekazuje do masy upadłości całą kwotę uzyskaną ze sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, czy też przekazuje do masy upadłości kwotę uzyskaną ze sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu pomniejszoną o koszty postępowania egzekucyjnego w postaci opłaty stosunkowej określonej w art. 49 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1277), ustalonej prawomocnym postanowieniem komornika?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 21 grudnia 2017 r., III CZP 80/17, G. Misiurek, P. Grzegorzcyk, K. Strzelczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 1 czerwca 2017 r., II Ca 186/17, zagadnienia prawnego:

„Czy nabywca wierzytelności niebędący bankiem może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną złożeniem wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 21 grudnia 2017 r., III CZP 84/17, G. Misiurek, P. Grzegorzcyk, K. Strzelczyk)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 114/17

„1. Czy skuteczne jest rozporządzenie przez konsumenta w drodze przelewu wierzytelnością przyszłą mającą swoje źródło w klauzuli abuzywnej, przed uprzednim stwierdzeniem abuzywności postanowienia umownego przez Sąd?

2. Czy przedsiębiorca, który nabył w drodze przelewu od konsumenta wierzytelność przyszłą mającą swoje źródło w klauzuli abuzywnej może się skutecznie powoływać na zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 października 2017 r., XXIII Ga 1362/17, A. Łazarska)

Sąd Okręgowy zauważył, że w judykaturze kwestionuje się legitymację czynną podmiotu, który nabył w drodze przelewu od konsumenta wierzytelność przyszłą mającą swoje źródło w klauzuli abuzywnej, przed uprzednim stwierdzeniem abuzywności postanowienia umownego przez sąd. Wskazał, że tego rodzaju wierzytelność nie może zostać skutecznie zbyta przez konsumenta, gdyż obejmuje należności, które będą podlegać zwrotowi na rzecz ubezpieczonego jedynie w razie uznania, iż postanowienia umowy pozwalające ubezpieczycielowi na ich zatrzymanie lub pobranie zostaną uznane za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c. Tymczasem uprawnienia do żądania stwierdzenia abuzywności są ściśle związane z osobą zawierającą umowę, a przepisy ustawy wy-

magają, by wierzycielem był konsument. Ponadto, wobec stwierdzenia bezskuteczności nabycia wierzytelności związanej z zastosowaniem w umowie klauzul abuzywnych, podmiotu nabywającego tego rodzaju wierzytelności nie łączy z ubezpieczycielem jakikolwiek stosunek materialnoprawny, jak również podmiot ten nie ma szczególnych uprawnień przyznanych ustawą. Nie można także uznać, że sąd w toku sprawy władny jest oceniać zapisy umowy ubezpieczenia pod kątem abuzywności, a tym samym badać, czy ewentualna wierzytelność przyszła przekształciła się w istniejącą.

Z drugiej strony ustawowe zakazy przelewu są sformułowane ka-
zuistycznie, ponieważ nie została przyjęta zasada, że wierzytelności niepodlegające zajęciu nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej cesji. W okolicznościach przedmiotowej sprawy żadne z ustawowych ograniczeń nie wchodzi w rachubę. Przede wszystkim przepisy kodeksu cywilnego nie wyłączają możliwości zbycia wierzytelności wywodzonych z art. 385¹ k.c. przez konsumentów. Nie można uznać także za przekonujący argument, że w przypadku przelewu tego rodzaju wierzytelności dochodzi od zmiany tożsamości zobowiązania. Jeśli zaś uwzględnia się *rationem legis* umowy cesji oraz jej konstrukcji, to wynika z niej, że przelewana wierzytelność pozostaje bez zmian, w wyniku zaś przelewu zmienia się osoba wierzyciela.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że wykładnia wyłączająca możliwość przelewu tego typu wierzytelności znacząco osłabiłaby pozycję konsumentów, przerzucając na nich cały ciężar prowadzenia spraw sądowych. Wskazał, że art. 385¹–385³ k.c. stanowią implementację postanowień dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, która ma za zadanie wzmocnienie pozycji konsumentów.

Analizując drugie zagadnienie prawne, Sąd Okręgowy dostrzegł, że brak podstaw prawnych sprzeciwiających się kontroli abuzywności postanowień umownych wiążących konsumenta z przedsiębiorcą w każdej sprawie sądowej, także wytoczonej przez przedsiębiorcę, który na skutek cesji wstąpił w prawa konsumenta. W ocenie Sądu drugiej instancji, mając na względzie istotę przelewu i to, że przelewana wierzytelność nie zmienia swego charakteru, nie można wykluczyć możliwości kontroli abuzywności postanowienia umownego przez sąd w toku indywidualnej

kontroli. W przypadku powództwa opartego na art. 385¹ k.c. posiadanie przez wierzyciela statusu konsumenta ma znaczenie jedynie w zakresie skuteczności jego powstania. Z chwilą powstania wierzytelności kwestia posiadania przez wierzyciela statusu konsumenta przestaje być istotna i traci wpływ na byt przedmiotowego zobowiązania.

Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do bezzasadnego ograniczenia zbycia przez konsumentów wierzytelności będących konsekwencją zastosowania postanowień abuzywnych. Prowadziłoby to do przerzucenia na konsumentów głównego ciężaru prowadzenia postępowań sądowych.

M.M.

*

III CZP 115/17

„Czy dopuszczalne jest przeprowadzenie postępowania rozgraniczeniowego między użytkownikami wieczystymi sąsiadujących działek wyodrębnionych geodezyjnie i mających założone odrębne księgi wieczyste, stanowiących własność tego samego podmiotu – Skarbu Państwa?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 21 listopada 2017 r., J. Ignasiak, H. Morejska, A. Polak)

Sąd Okręgowy stwierdził, że istota sporu dotyczy tego, czy istnieją w przedmiotowej sprawie dwie nieruchomości podlegające rozgraniczeniu w rozumieniu art. 153 k.c. Przypomniął, że status nieruchomości uzyskuje każdy grunt, dla którego prowadzona jest odrębna księga wieczysta i że istnieje reguła „jedna księga – jedna nieruchomość”. Wskazał, że w piśmiennictwie przyjmuje się, iż nie jest możliwe prowadzenie postępowania egzekucyjnego *sensu stricto* celem ustalenia granic między należącymi do jednego podmiotu nieruchomościami, gdyż rozgraniczenie określa dokąd sięga na gruncie prawo własności. Jednocześnie przedstawił brak jednolitego stanowiska w orzecznictwie sądów administracyjnych w kwestii rozgraniczenia należącego do jednego właściciela dwóch działek ewidencyjnych. Wątpliwość dotyczy tego, czy wystarczające jest

w takim przypadku ustalenie granic działek ewidencyjnych w trybie aktualizacji operatu ewidencji gruntów, czy też zapisy te mają wyłącznie charakter techniczno-deklaratoryjny. Sąd Okręgowy uznał za ugruntowane drugie stanowisko, gdyż zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego przez żądanie wprowadzenia zmian w ewidencji gruntów i budynków nie można dochodzić ani udowadniać swoich praw właścicielskich lub uprawnień do władania nieruchomością. Odróżnił regulacje prawne dotyczące prowadzenia ewidencji gruntów i budynków (art. 20–26 Prawa geodezyjnego i kartograficznego.) od problematyki rozgraniczania nieruchomości (rozdział 6 tej ustawy).

Wskazując na podobieństwo wykonywania prawa użytkowania wieczystego do własności stwierdził, że uprawnienia wynikające z art. 151 k.c. przysługują również użytkownikowi wieczystemu w stosunku do użytkownika wieczystego gruntu sąsiadującego. Przypomniał, że użytkownikowi wieczystemu przysługują – podobnie jak właścicielowi – dwa podstawowe uprawnienia: uprawnienie do korzystania z nieruchomości z wyłączeniem innych osób oraz do rozporządzania swoim prawem. Wspólne dla art. 140 i 233 k.c. jest również to, że granice treści prawa własności i użytkowania wieczystego wyznaczają ustawy i zasady współżycia społecznego, lecz między tymi prawami zachodzi istotna różnica, polegająca na tym, że granice prawa użytkowania wieczystego określa również umowa o oddaniu terenu w użytkowanie wieczyste. Umowa taka – ze względu na bardzo szerokie, choć ograniczone w czasie uprawnienia użytkownika wieczystego – prowadzi do daleko idącego ograniczenia prawa właściciela nieruchomości, który na czas trwania umowy rezygnuje z atrybutów swego prawa własności.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego, istnieją argumenty przemawiające za pozytywną odpowiedzią na przedstawione zagadnienie prawne. Jako stan prawny należało by wtedy uznać stan zasięgu na gruncie prawa wieczystego użytkowania wynikający z umowy użytkowania wieczystego zawartej z każdym z użytkowników. Można jednak uznać, że rozgraniczenie z natury rzeczy dotyczyć może tylko nieruchomości stanowiących własność dwóch różnych podmiotów.

M.M.

III CZP 116/17

„Czy art. 442¹ § 2 k.c. ma zastosowanie, gdy wobec ustalonego sprawcy czynu niedozwolonego, ponoszącego odpowiedzialność na podstawie art. 436 § 1 k.c., zachodzą okoliczności wskazane w art. 31 § 1 k.k., które stanowiły podstawę umorzenia postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k. ?”

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2017 r., V CSK 590/16, K. Strzelczyk, J. Frąckowiak, P. Grzegorzczak)

Po szczegółowym omówieniu orzecznictwa dotyczącego przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że tożsame zagadnienie prawne zostało już przedstawione w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2017 r., IV CSK 591/16. W postanowieniu tym Sąd Najwyższy podniósł, że jeżeli do uznania w prawie cywilnym odpowiedzialności sprawcy nie jest wymagana wina, wykładnia art. 442¹ § 2 k.c., nawiązująca wprost do pojęcia przestępstwa w prawie karnym, prowadzi do przeciwstawnych wniosków. Z jednej strony ustawodawca wyraźnie dąży do ochrony poszkodowanego i uznaje odpowiedzialność sprawcy, nawet gdy wina nie można mu przypisać, z drugiej zaś strony w tak ważnej kwestii jak termin przedawnienia, w razie wyłączenia możliwości zastosowania dwudziestoletniego terminu przedawnienia, wyraźnie pogarsza się sytuację poszkodowanego.

Sąd Najwyższy zauważył również, że pojęcia winy w prawie karnym i cywilnym znacznie się różnią. Wobec tego uzależnianie pojmowania przedawnienia roszczeń cywilnoprawnych od rozumienia winy w prawie karnym, które ma znacznie dla ustalenia, czy sprawca czynu ponosi odpowiedzialność karną, nie ma dostatecznego uzasadnienia. Sąd Najwyższy podkreślił, że gdy sąd cywilny ma samodzielnie ustalić, czy doszło do przestępstwa, to orzeczenie sądu karnego umarzające postępowanie karne ze względu na niepoczytalność sprawcy, nie stoi na przeszkodzie, aby sąd cywilny uznał, iż szkoda wynikła ze zbrodni lub z występku, zatem termin przedawnienia roszczenia wynikającego z czynu niedozwolonego wynosi dwadzieścia lat od popełnienia czynu, który prawo karne uznaje za przestępstwo.

Przyjęcie takiej wykładni art. 442¹ § 2 k.c. w sytuacjach, w których poszkodowanym jest osoba małoletnia lub niepoczytalna pozwala na

lepszą ochronę jej interesów, gdyż w ciągu trzech lat od popełnienia czynu wywołującego szkodę może ona nie wystąpić o odszkodowanie. Szczególnie dotyczy to sytuacji, w której osoba sprawująca opiekę nad małoletnim lub ubezwłasnowolnionym utraciła życie w wyniku czynu niedozwolonego.

Z drugiej strony Sąd Najwyższy wskazał, że należy mieć na względzie, iż art. 442¹ § 2 k.c. reguluje jednolicie kwestię przedawnienia roszczeń z czynów niedozwolonych, bez względu na podstawy tej odpowiedzialności, zatem bez względu na to, czy sprawca odpowiada na zasadzie winy czy ryzyka. Ten sam dwudziestoletni termin przedawnienia odnosi się do sprawcy, który odpowiada niezależnie od zawinienia, jak i wobec sprawcy, który odpowiada na zasadzie winy.

Brzmienie wymienionego przepisu, nakazujące liczenie dwudziestoletniego terminu przedawnienia od dnia „popełnienia przestępstwa”, wskazuje, że do jego zastosowania nie wystarczy wypełnienie jedynie znamion przedmiotowych zbrodni lub występku. W dotychczasowym orzecznictwie przyjęto odstępstwa od konieczności wykazania elementów podmiotowych sprawcy czynu niedozwolonego, należy jednak podnieść, że w wydanych orzeczeniach koncentrowano się przede wszystkim na przypadkach, w których nie było możliwości ustalenia tożsamości sprawcy.

W przedstawionym zagadnieniu prawnym chodzi o zupełnie inną sytuację, gdyż tożsamość sprawcy została ustalona i w postępowaniu karnym zostało stwierdzone, że ze względu na brak winy sprawca nie ponosi odpowiedzialności karnej, co spowodowało konieczność umorzenia postępowania karnego.

Sąd Najwyższy podniósł, że dostrzegając argumenty związane z ochroną osób poszkodowanych, odmiennością funkcji prawa cywilnego w zakresie deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej oraz funkcji prawa karnego, trzeba też mieć na względzie, iż dłuższy termin przedawnienia powinien stanowić dodatkową dolegliwość tylko dla tych sprawców szkód, którzy popełnili przestępstwo. W konsekwencji niemożliwość rozpoznania przez sprawcę znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych wyłącza przyjęcie, iż osoba ta popełnia przestępstwo (art. 31 § 1 k.k.).

Podobne konsekwencje w postaci wyłączenia przestępności czynów odnoszą się między innymi do działania sprawcy w obronie koniecznej (art. 25 § 1 k.k.), czy też działania w stanie wyższej konieczności (art. 26 § 1 k.k.). Trudno zatem uzasadnić tezę, że wobec sprawców szkód działających w granicach przewidzianych w prawie karnym kontratypów wyłączających ich odpowiedzialność karną należy stosować surowsze reguły cywilnoprawnej odpowiedzialności odszkodowawczej wyrażające się wydłużonym terminem przedawnienia roszczeń przysługujących poszkodowanym.

A.Z.

*

III CZP 118/17

„1. Czy zakres obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu polegającą na posadowieniu na niej urządzeń elektroenergetycznych obejmuje tylko pas eksploatacyjny, niezbędny przedsiębiorstwu przesyłowemu do właściwego korzystania z urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej, czy też do zakresu obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu zalicza się pas ochronny linii, w tym także wskazany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego?

2. Czy ustalając odpowiednie wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej urządzeń elektroenergetycznych należy brać pod uwagę ograniczenia właściciela obciążonej nieruchomości w jego uprawnieniach związanych ze sposobem wykonywania władztwa nad nią w obszarze objętym pasem ochronnym wskazanym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 5 grudnia 2017 r., M. Kasztelan, E. Dobrzyńska-Murawka, J. Barczewski)

Sąd drugiej instancji wskazał na kilka orzeczeń Sądu Najwyższego odnoszących się do obszaru strefy kontrolowanej, która jest przedmiotem obciążenia służebnością przesyłu, dotyczących gazociągów (wyrok z dnia 14 listopada 2013 r., II CSK 69/13, OSNC 2014, nr 9, poz. 91,

uchwała z dnia 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 144, oraz postanowienie z dnia 20 kwietnia 2017 r., II CSK 505/16, niepubl.).

W odniesieniu do służebności przesyłu linii elektroenergetycznych Sąd Okręgowy nie znalazł przepisów regulujących ściśle tę materię i w związku z tym wyraził wątpliwość, czy taka służebność przesyłu także obejmuje szerszy pas związany z ograniczeniami właściciela nieruchomości obciążonej w korzystaniu z nieruchomości, uwzględniający oddziaływanie urządzeń przesyłowych na ludzi i środowisko.

Wskazał stanowisko Sądu Najwyższego, że z istoty służebności przesyłu nie wynikają innego rodzaju ograniczenia właściciela nieruchomości obciążonej w jego uprawnieniach związanych ze sposobem wykonywania władztwa nad nią, a w szczególności takie, które odpowiadają przewidzianemu w art. 285 § 1 k.c. pozbawieniu możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań. Powierzchnia nieruchomości zajęta pod służebność powinna odpowiadać warunkom eksploatacji sieci przyjętym w przedsiębiorstwie będącym właścicielem urządzeń przesyłowych (postanowienie z dnia 18 maja 2016 r., V CSK 531/15, niepubl.).

Z przytoczonego orzeczenia Sąd drugiej instancji wywiódł ponadto, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stanowi prawo miejscowe, a ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości – chociażby pozostające w związku z usytuowaniem na nieruchomości infrastruktury przesyłowej, ale wynikające z przepisu prawa – nie mogą być rekompensowane przez przedsiębiorcę przesyłowego, który uzyskuje cywilne prawo podmiotowe i za jego uzyskanie ma uiścić wynagrodzenie rekompensujące uszczerbki wynikłe z powstania tego prawa, a nie powstałe na skutek reglamentacji publicznoprawnej.

M.M.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Niedopuszczalny jest wpis do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym jednego prokurenta z zastrzeżeniem, że może on działać tylko łącznie z członkiem zarządu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 30 stycznia 2015 r., III CZP 34/14, T. Ereciński, J. Frąckowiak, A. Kozłowska, Z. Kwaśniewski, B. Mysza, K. Strzelczyk, M. Wysocka, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 80; OSP 2015, nr 10, poz. 92; BSN 2015, nr 1, s. 8; Glosa 2015, nr 4, s. 17; Glosa 2016, nr 1, s. 10; Glosa 2016, nr 1, s. 18; Glosa 2017, nr 1, s. 46; MPH 2015, nr 1, s. 33; KSAG 2015, nr 2, s. 160; MoP 2015, nr 4, s.172; Prok. i Pr.-wkł. 2016, nr 6, poz. 44)

Komentarz

Piotra Frelaka i Magdaleny Wawrzonek, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 28

Autorzy zauważyli, że Sąd Najwyższy w dotychczasowym orzecnictwie dwukrotnie zajmował się kwestią dopuszczalności ustanowienia prokury niewłaściwej, czyli umocowania prokurenta z zastrzeżeniem, że może on działać wyłącznie z członkiem zarządu, przy czym orzeczenia te zapadły jeszcze na tle art. 62 k.h. Wskazali, że Sąd Najwyższy w komentowanej uchwale odszedł od wyrażonego wcześniej stanowiska.

Podnieśli, że pogląd judykatury dotyczący możliwości ustanowienia prokury niewłaściwej stanowił nieprzewidzianą w ustawie możliwość

ograniczania zakresu prokury. Dopuszczenie możliwości jej ustanowienia nie miało oparcia w przepisach, a ponadto prowadziło do zatarcia różnic pomiędzy reprezentacją przedstawicielską spółek kapitałowych przez członka zarządu działającego łącznie z prokurentem a reprezentacją organiczną wykonywaną przez te same osoby. Zaznaczyli, że podstawowym uzasadnieniem dla dotychczasowej działalności prawotwórczej sądów, polegającej na uznawaniu prokury niewłaściwej za dopuszczalną, były względy praktyczne.

Komentatorzy wskazali, że niedługo po podjęciu omawianej uchwały ustawodawca wprowadził art. 109⁴ § 1¹ k.c., wskutek czego spór dotyczący dopuszczalności ustanawiania prokury niewłaściwej został zakończony, a omawiana uchwała straciła aktualność.

Glosy do uchwały opracowali B. Kozłowska-Chyła (R.Pr., Zeszyty Naukowe, 2015 nr 2, s. 122), M. Drozdowicz (PZP 2016, nr 2, s. 88), J. Grykiel (PiP 2016, nr 12, s. 128), W. Jurcewicz (Glosa 2015, nr 4, s. 17), A. Karczmarek (R.Pr., Zeszyty Naukowe, 2015, nr 3, s. 207), A. Kidyba (Glosa 2016, nr 1, s. 18), P. Kędziński (MoP 2016, nr 5, s. 269), A. Opalski i A. Wiśniewski (OSP 2015, nr 10, poz. 92) oraz G. Pawłowski (Glosa 2017, nr 1, s. 46). Uchwałę omówili również w przeglądach orzecznictwa: M. Strus-Wołos (Pal. 2015, nr 3–4, s. 173), P. Popradowski (Glosa 2016, nr 1, s. 10), T. Szczurowski (PUG 2016, nr 3, s. 29) oraz G. Jędrejek (Studia i Analizy Sądu Najwyższego. Przegląd orzecznictwa, red. J. Kosonoga, Warszawa 2016, s. 224), a także T. Szczurowski w opracowaniu „Niedopuszczalność prokury łącznej niewłaściwej” (MoP 2015, nr 21, s. 1129), M. Romanowski w opracowaniu „Myślę więc jestem – czyli o wkładzie Kartezjusza w instytucję prokury mieszanej” (MoPH 2015, nr 4, s. 45) oraz K. Szczepańska w opracowaniu „Prokura łączna niewłaściwa w spółkach kapitałowych” (PPH 2016, nr 6, s. 19).

K.G.

*

Uchwała rady nadzorczej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stwierdzająca wygaśnięcie mandatów członków zarządu

spółki nie wywołuje skutków prawnych w sytuacji, gdy umowa tej spółki nie przyznaje radzie nadzorczej prawa do powoływania i odwoływania członków jej zarządu (art. 201 k.s.h.).

(wyrok z dnia 4 marca 2015 r., IV CSK 378/14, M. Wysocka, W. Katner, J. Grela, niepubl.)

Komentarz

Dariusza Kulgawczuka i Jakuba Kutuły, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 21

Komentatorzy wskazali, że stanowisko zajęte w omawianym wyroku jest kontrowersyjne. Sąd Najwyższy uznał, że uchwała rady nadzorczej spółki została podjęta bez podstawy prawnej w umowie spółki lub przepisach prawa i jest wadliwa. Odmówił jednak ustalenia jej nieważności, powołując się na argument formalny związany z brakiem wywoływania przez tę uchwałę skutków prawnych, a więc brak interesu prawnego po stronie powoda w ustaleniu jej nieważności. Zdaniem autorów, trafny jest wniosek, że jeśli dana uchwała nie wywołuje skutków prawnych, to trudno, aby jakiś podmiot prawa miał prawny, a nie faktyczny interes w jej zaskarżeniu. Takie rozumowanie wywołuje jednak wątpliwości, ponieważ na podstawie uchwały *de iure* niewywołującej skutków prawnych budowana jest argumentacja prawna oraz roszczenia, a także odmawiane jest spełnianie świadczeń, a przez to powstaje stan niepewności prawnej, który definitywnie może być usunięty właśnie przez ustalenie jej nieważności lub bezskuteczności.

R.N.

*

Prawo żołnierza zawodowego (emeryta lub rencisty wojskowego) do przydzielonej mu kwatery stałej nie wchodzi w skład spadku po nim.

(postanowienie z dnia 18 marca 2015 r., I CSK 111/14, G. Misiurek, T. Wiśniewski, I. Gromska-Szuster, OSNC 2016 nr 2, poz. 28; BSN 2015, nr 5, s. 18; NPN 2015, nr 3, s. 116)

Glosa

Michała Niedościana, *Palestra* 2017, nr 7–8, s. 160

Glosa ma charakter aprobowy.

Autor opowiedział się za administracyjnoprawnym charakterem stosunku prawnego, łączącego zawodowego żołnierza ze Skarbem Państwa – Wojskową Agencją Mieszkaniową. Podkreślił za Sądem Najwyższym, że przemawiają za tym zarówno źródło powstania tego stosunku, czyli decyzja o przydziale kwatery stałej, jak i w razie śmierci adresata decyzji o przydziale, także decyzja administracyjna stwierdzająca prawa do kwatery członkom rodziny wspólnie z nim zamieszkałym i zarazem uprawnionym do wojskowej renty rodzinnej.

Glosator zauważył, że lista praw i obowiązków cywilnoprawnych, które są wyłączane z prawa spadkowego na podstawie art. 922 § 2 k.c., bardzo się poszerzyła, do tego stopnia, że wymyka się spod kontroli ustawodawcy. Źródła tego problemu dostrzegł w blankietowym unormowaniu wskazanego przepisu i w tym zakresie zgłosił uwagi *de lege ferenda*.

Aprobowaną glosę opracował G. Wolak (Rej. 2016, nr 7, s. 124 oraz *Wojskowy Przegląd Prawniczy* 2017, nr 1, s. 134)

M.M.

*

1. Do uchwały podjętej przez wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wykonującego uprawnienia zgromadzenia wspólników, wyrażającej zgodę, o której mowa w art. 15 § 1 k.s.h., ma zastosowanie art. 248 § 1 k.s.h. ze skutkiem wynikającym z art. 17 § 1 i 2 k.s.h.

2. Przepis art. 173 § 1 k.s.h. nie ma zastosowania do uchwał jedynego wspólnika, który działa jako zgromadzenie wspólników lub zarząd spółki.

(*wyrok z dnia 25 marca 2015 r., II CSK 818/14, H. Pietrzkowski, B. Mysza, B. Ustjanicz, OSNC 2016, nr 3, poz. 37; OSP 2016, nr 12, poz. 112; BSN 2015, nr 8, s. 9*)

Komentarz

Eweliny Ocipińskiej, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 37

Komentarz ma charakter aprobujący.

W ocenie komentatorki, problematykę omawianego wyroku można sprowadzić do konsekwencji wyłączenia stosowania art. 173 § 1 k.s.h. w stosunku do uchwał, o których mowa w art. 17 § 1 oraz art. 15 § 1 k.s.h., w szczególności zaś do tego, czy można wówczas uznać, że stosowna uchwała może być podjęta *per facta concludentia*. W okolicznościach omawianej sprawy pozwoliłoby to przyjąć, że zgoda na zawarcie umowy poręczenia przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością kredytu dla jedynego wspólnika została skutecznie wyrażona i tym samym nie stosuje się art. 17 § 1 i 2 k.s.h., zgodnie z którym niepodjęcie stosownej uchwały skutkowałoby nieważnością umowy poręczenia.

Zdaniem autorki, Sąd Najwyższy w omawianym wyroku podtrzymał dotychczasową linię orzecznictwa, zgodnie z którą art. 173 § 1 k.s.h. nie ma zastosowania do uchwał jedynego wspólnika działającego jako zarząd lub zgromadzenie wspólników. Za tym stanowiskiem przemawia przede wszystkim wewnątrzspółkowy charakter przedmiotowych uchwał, co uniemożliwia ich kwalifikację jako oświadczeń woli, jednakże w takich sytuacjach należy stosować art. 248 § 1 w związku z art. 156 k.s.h., ze skutkiem wynikającym z art. 17 § 1 i 2 k.s.h. Tym samym na gruncie rozpatrywanej sprawy wyłączona została możliwość uznania, że do podjęcia uchwały podjętej przez wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wykonującego uprawnienia zgromadzenia wspólników, wyrażającej zgodę, o której mowa w art. 15 § 1 k.s.h., może dojść *per facta concludentia*. Jak podkreśliła glosatorka, za tym stanowiskiem przemawia również wykładnia celowościowa, uwzględniająca zasady ochrony interesów spółki oraz pewności obrotu prawnego zawarte w dyrektywie 2009/102/WE.

Ten komentarz autorki był również opublikowany w „Monitorze Prawa Handlowego” 2017, nr 2, s. 42. Glosy opracowali: P. Moskała (Glosa 2016 nr 3, s. 50) i Z. Kuniewicz (OSP 2016 nr 12, poz. 112). Komentowany wyrok został omówiony przez P. Popardowskiego w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2015, nr 4, s. 11).

P.F.

Jeżeli w umowie spółki zawarte jest zezwolenie na zbycie nieruchomości, do skutecznego zbycia nieruchomości spółki nie jest wymagana uchwała zgromadzenia wspólników.

(postanowienie z dnia 17 kwietnia 2015 r., I CSK 289/14, B. Ustjanicz, J. Frąckowiak, G. Misiurek, niepubl.)

Komentarz

Kornelii Łuczejko i Agnieszki Mikołajskiej, MoP 2017, nr 19, dodatek, s. 36

Według komentatorek, modyfikacja zasad udzielania zgody na nabywanie i zbywanie nieruchomości w umowie spółki wyłącza zastosowanie art. 228 pkt 4 k.s.h. adekwatnie do zakresu dokonanej zmiany. Jeżeli zatem umowa spółki przewiduje np. obowiązek uzyskania zgody rady nadzorczej (komisji rewizyjnej) na zbycie nieruchomości, bez jednoczesnego wyłączenia wymagania uzyskania zgody wspólników na dokonanie ww. czynności, to wówczas konieczne jest uzyskanie zarówno zgody wspólników, jak również zgody rady nadzorczej (komisji rewizyjnej).

Jednak jak wynika z treści analizowanego wyroku, konsekwencje dokonania ww. czynności prawnej bez wymaganych zgód będą uzależnione od tego, czy przewidziano je w ustawie czy też w umowie spółki. W konsekwencji czynność prawna dokonana bez zgody wspólników określonej w ustawie dotknięta jest sankcją nieważności.

Z kolei dokonanie czynności prawnej bez zgody właściwego organu spółki wymaganej wyłącznie przez umowę spółki nie powoduje jej nieważności. Nie wyłącza to jednak odpowiedzialności członków zarządu spółki wobec spółki z tytułu naruszenia umowy spółki.

M.S.L.

*

Jeżeli do pełnienia funkcji członka zarządu w ciągu roku obrotowego zostaje powołana kolejny raz osoba pełniąca tę funkcję do tychczas od początku tego roku obrotowego w ramach poprzedniej

kadencji, jej mandat jako członka zarządu na podstawie art. 202 § 1 k.s.h. wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ten rok obrotowy, w którym nastąpiło kolejne powołanie.

(postanowienie z dnia 8 maja 2015 r., III CZ 19/15, A. Górski, I. Koper, K. Weitz, OSNC 2016, nr 4, poz. 44; OSP 2017, nr 10, poz. 95; BSN 2015, nr 7, s. 8)

Glosa

Zbigniewa Kuniewicza, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 10, poz. 95

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator podzielił pogląd, w myśl którego stosując art. 202 § 1 k.s.h. należy stwierdzić, że gdy powołanie nastąpiło wprawdzie w trakcie roku obrotowego, ale powołana została osoba, która dotychczas od początku roku obrotowego pełniła funkcję w zarządzie w ramach poprzedniej kadencji, czas pełnienia funkcji w ramach poprzedniej kadencji należy zaliczyć do czasu jej pełnienia w ramach nowej kadencji. Tym samym, w przypadku powołania do zarządu w ciągu roku obrotowego tej osoby, która pełniła już funkcję w zarządzie od początku roku obrotowego, jej mandat jako członka zarządu wygaśnie z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za rok obrotowy, w którym nastąpiło powołanie.

Komentator podkreślił, że w takim przypadku nie dochodzi do „skrócenia kadencji”, podobnie jak przy pierwszym powołaniu do zarządu nie następuje „wydłużenie kadencji”. Zarówno o „skróceniu”, jak też o „wydłużeniu” okresu pełnienia funkcji można by mówić wtedy, gdyby istniała jakaś alternatywna regulacja prawna wobec art. 202 § 1 k.s.h., wyznaczająca inne sposoby liczenia kadencji. Tymczasem wyprowadzone wnioski odnoszące się do okresu pełnienia funkcji w zarządzie wypływają z prawidłowo dokonanej wykładni art. 202 § 1 k.s.h.

Glosy do omawianego postanowienia opracowali także: K. Tapek (Glosa 2016, nr 1, s. 42) i A. Kidyba (Glosa 2016, nr 3, s. 24), a D. Kulgawczuk i J. Kutyla opatrzyli je komentarzem (MoP 2016, nr 18, dodatek, s. 14). Postanowienie omówił również P. Piniór w opracowaniu „Wygaś-

nięcie mandatu członków organu spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego” (PPH 2017, nr 7, s. 14).

M.M.

*

Uchylenie – w wyniku wznowienia postępowania – prawomocnego wyroku skazującego członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za popełnienie jednego z przestępstw określonych w art. 18 § 2 k.s.h. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, powoduje upadek *ex tunc* wszystkich skutków wyroku skazującego i przywrócenie z mocą wsteczną uprawnienia do reprezentacji spółki. Wszystkie czynności dokonane przez skazanego członka zarządu w okresie, w którym istniał wyrok skazujący, są ważne.

(wyrok z dnia 28 maja 2015 r., III CSK 283/14, I. Gromska-Szuster, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, OSNC-ZD 2016, nr D, poz. 66; OSP 2016, nr 4, poz. 39; BSN 2015, nr 10, s. 10; MoPH 2016, nr 1, s. 34)

Komentarz

**Damiana Dworka i Piotra Frelaka, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, do-
datek, s. 16**

Autorzy podali, że Sąd Najwyższy, analizując skutki uchylenia wyroku karnego w postępowaniu wznowieniowym, uznał, iż spójna z nimi powinna być sankcja wynikająca z art. 18 § 2 k.s.h. Pomimo to, że sankcja ta ma charakter cywilnoprawny i obowiązuje nawet po zatarciu skazania, nie może obowiązywać, jeżeli został uchylony wyrok karny, który był jej podstawą. Przeciwny wniosek mógłby prowadzić do sytuacji, w której sankcja z art. 18 § 2 k.s.h. obowiązywałaby pomimo ostatecznego uniewinnienia członka organu. Z tego względu Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli wyrok skazujący został uchylony z mocą wsteczną, to również sankcja przewidziana w art. 18 § 2 k.s.h. podlega uchyleniu z mocą wsteczną. Uchylenie z mocą wsteczną sankcji nieważności prowadzi do tego, że z mocy prawa dochodzi do konwalidacji wszystkich czynności dokonanych przez prezesa zarządu, wobec którego wydano wyrok skazujący.

Zdaniem komentatorów, przyjęcie poglądu Sądu Najwyższego prowadzi do relatywizacji sankcji nieważności. Nieważność czynności prawnych, zdziałanych w imieniu spółki przez członka zarządu, może być usuwana z mocą wsteczną. Takie stanowisko chroni samego skazanego przed surową sankcją, wynikającą z art. 18 § 2 k.s.h., nie chroni jednak stabilności i pewności obrotu prawnego. W ocenie komentatorów, bardziej spójne z założeniami dotyczącymi charakteru sankcji nieważności oraz z potrzebą ochrony uczestników obrotu gospodarczego jest uznawanie za nieodwracalne również skutków uchylonego wyroku skazującego, które wynikały z art. 18 § 2 k.s.h.

Dwie glosy do omawianego wyroku – każdą dotyczącą innej kwestii prawnej – opracował J.P. Naworski (OSP 2016, nr 4, poz. 39 i OSP 2016, nr 7–8, poz. 66).

R.N.

*

Komornik jest obowiązany do sprawdzenia, czy opinia biegłego zawiera wycenę nieruchomości według cen sprzedaży podobnych nieruchomości w tej samej okolicy, tj. ustala wartość rynkową nieruchomości przy zastosowaniu – wymaganego co do zasady – tzw. podejścia porównawczego.

W stanie prawnym obowiązującym w czasie, w którym w sprawie prowadzona była egzekucja z nieruchomości (2003 r.), wyrządzenie przez komornika szkody bezprawnym działaniem przy wykonywaniu powierzonych mu czynności powodowało nie tylko powstanie deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej za tę szkodę komornika, na podstawie art. 23 ustawy o komornikach sądowych w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji, ale także deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej za tę szkodę Skarbu Państwa, na podstawie art. 417 k.c. w związku z art. 77 ust. Konstytucji; solidarnej z mocy art. 441 § 1 k.c. z odpowiedzialnością komornika.

(wyrok z dnia 5 lutego 2016 r., IV CSK 232/15, M. Szulc, K. Zawada, W. Pawlak, niepubl.)

Glosa

Andrzeja Antkiewicza, *Kwartalnik Sądowy Apelacji Gdańskiej* 2017, nr 1, s. 85

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosowany wyrok odnosi się do odpowiedzialności rzeczoznawcy majątkowego, komornika sądowego i Skarbu Państwa za szkodę spowodowaną wadliwym operatem szacunkowym sporządzonym na potrzeby egzekucji sądowej z nieruchomości. Autor glosy wskazał, że Sąd Najwyższy po raz pierwszy po 47 latach obowiązywania § 136 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników dokonał jego wykładni, a glosowane orzeczenie, mimo uchylenia tego przepisu po wydaniu omawianego wyroku, pozostaje aktualne i istotne, mając charakter precedensowy i uniwersalny. Ponadto autor zaznaczył, że zgodnie z obowiązującym stanem prawnym do postępowań wszczętych przed wejściem w życie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1311 ze zm.) znajdują zastosowanie dotychczasowe przepisy wykonawcze, a więc również rozporządzenie z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników w zakresie opisu i oszacowania nieruchomości, co potwierdza tylko wagę glosowanego wyroku.

Autor przeanalizował i podzielił argumentację Sądu Najwyższego, która doprowadziła do przyjęcia na potrzeby określania wartości nieruchomości w egzekucji sądowej jako właściwego podejścia porównawczego, które – w ocenie autora – jest bardziej przejrzyste i zrozumiałe niż podejście dochodowe. Ponadto glosator ocenił przydatność argumentacji zawartej w wyroku Sądu Najwyższego na gruncie nowego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 sierpnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzenia opisu i oszacowania nieruchomości oraz ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, sygnalizując przy tym problemy jakie mogą pojawić w związku z wprowadzonymi zmianami.

Glosator wskazał, że Sąd Najwyższy odniósł się w omawianym orzeczeniu również do zasad obowiązujących komornika przy ocenie operatu szacunkowego sporządzanego na potrzeby sądowej egzekucji

z nieruchomości. Zdaniem autora, Sąd Najwyższy trafnie skonkludował, że po stronie komornika, który nie musi mieć w tym zakresie wiedzy specjalistycznej, istnieje obowiązek sprawdzenia, czy operat ustala wartość rynkową nieruchomości i czyni to przy zastosowaniu wymaganego co do zasady tzw. podejścia porównawczego, a także czy operat spełnia wymagania formalne, będąc zgodny w szczególności z przepisem art. 948 § 2 k.p.c.

S.K.

*

Sprzeczność uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z umową spółki nie jest samodzielną przesłanką uzasadniającą uwzględnienie powództwa o uchylenie tej uchwały (art. 249 § 1 k.s.h.).

(uchwała z dnia 10 marca 2016 r., III CZP 1/16, D. Dończyk, J. Kasprzyszyn, Z. Kwaśniewski, OSNC 2017, nr 2, poz. 17; BSN 2016, nr 3, s. 6; Rej. 2016, nr 3, s. 152)

Komentarz

Anety Klimek i Marii Czaińskiej, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, do-datek, s. 30

Komentarz ma charakter aprobujący.

Autorki uznały, że podstawą zasadności powództwa o uchylenie uchwały jest wystąpienie łącznie dwóch przesłanek wyróżnionych w art. 249 § 1 k.s.h. Ich zdaniem, stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w uchwale ma doniosły wpływ na stabilność obrotu gospodarczego, jak również zapobiega destabilizacji działań spółki kapitałowej. Zaprezentowana przez Sąd Najwyższy wykładnia, zdaniem autorek, niewątpliwie zapobiega próbom destabilizacji działań spółek kapitałowych przez wspólników mniejszościowych w drodze zaskarżania uchwał wspólników podjętych zgodnie z wolą wspólników większościowych. Podkreśliły jednak, że dla skuteczności sformułowania pozwu niezbędne jest łączne spełnienie przesłanek wskazanych w art. 249 k.s.h.

Komentarz autorek ukazał się już wcześniej w „Monitorze Prawa Handlowego” 2016, nr 3, s. 42. Uchwała została omówiona krytycznie w glosie D. Wajdy (Glosa 2017, nr 1, s. 24). Omówili ją także w przeglądach orzecznictwa: P. Popardowski (Glosa 2016, nr 3, s. 5) oraz M. Strus-Wołos (Pal. 2016, nr 7–8, s. 206).

J.B.

*

Oświadczenie członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z tej funkcji jest składane – z wyjątkiem przewidzianym w art. 210 § 2 i art. 379 § 2 k.s.h. – spółce reprezentowanej w tym zakresie zgodnie z art. 205 § 2 lub 373 § 2 k.s.h.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 31 marca 2016 r., III CZP 89/15, T. Ereciński, J. Gudowski, W. Katner, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, K. Strzelczyk, K. Zawada, OSNC 2016, nr 9, poz. 97; OSP 2017, nr 2, poz. 12; BSN 2016, nr 3, s. 8; Rej. 2016, nr 4, s. 174; NPN 2016, nr 2, s. 128)

Komentarz

Krzysztofa Wróbla i Piotra Letolca, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 11

Autorzy zaaprobowali stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w omawianej uchwale i jej uzasadnieniu, podkreślając, że pozostałe rozważane w tej kwestii poglądy albo wymagałyby znacznego i nieuzasadnionego rozszerzenia wykładni art. 210 i art. 379 § 1 k.s.h., albo nie sposób byłoby ich pogodzić z domniemaniem na rzecz zarządu kompetencji nieprzypisanych pozostałym organom spółki. Za trafne uznali zatem stanowisko, że w zakresie przyjęcia od członków zarządu spółki kapitałowej oświadczenia woli o rezygnacji z tej funkcji spółkę może reprezentować tylko zarząd lub prokurent działając na podstawie art. 205 § 2 lub 373 § 2 k.s.h. albo ewentualnie pełnomocnik, jeżeli jego umocowanie przewiduje takie uprawnienie.

Zdaniem komentatorów, gdyby jedyny członek zarządu zamierzał złożyć rezygnację, wówczas nie może on występować w podwójnej

roli, tj. składającego rezygnację i przyjmującego rezygnację; powinien w takim wypadku powołać albo prokurenta albo pełnomocnika upoważnionego do odbioru tego typu oświadczeń.

Glosy do uchwały opracowali: P. Pinior (OSP 2017, nr 2, s. 69), E. Kizner (MoP 2017, nr 9 s. 501) i M. Gendek (MoP 2017, nr 15, s. 883). Omówili ją także w przeglądach orzecznictwa: M. Strus-Wołos (Pal. 2016, nr 7–8, s. 206) i P. Popardowski (Glosa 2016, nr 4, s. 5), a ponadto P. Popardowski w opracowaniu „Rezygnacja piastunów spółek kapitałowych w orzecznictwie Sadu Najwyższego” (Glosa 2016, nr 4, s. 5), P. Pinior w opracowaniu „Wygaśnięcie mandatu członków organu spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego” (PPH 2017, nr 7, s. 15) oraz A. Mendrek, Procesowe konsekwencje rezygnacji członka zarządu spółki kapitałowej – uwagi na tle poglądu wyrażonego w uchwale 7 sędziów SN z dnia 31 marca 2016 r., III CZP 89/15 (w przedmiocie zasad reprezentacji biernej spółki przy rezygnacji z pełnienia funkcji przez członka zarządu) (w:) Postępowanie cywilne w dobie przemian, red. I. Gil, Warszawa 2017, s. 449.

A.D.

*

Nie jest skuteczne oświadczenie woli jedynego likwidatora spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji o rezygnacji z pełnionej funkcji złożone jednemu wspólnikowi tej spółki.

(uchwała z dnia 7 kwietnia 2016 r., III CZP 84/15, M. Kocon, A. Piotrowska, K. Strzelczyk, OSNC 2017, nr 2, poz. 20; BSN 2016 nr 4 s. 7; OSP 2017 nr 2, poz. 12; MoP 2016 nr 11, s. 563; MPH 2016 nr 4, s. 34)

Komentarz

Magdaleny Niegierewicz i Piotra Letolca, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 46

Komentarz ma charakter aprobujący.

Komentatorzy podzielili pogląd, że likwidator może zrezygnować z funkcji, a do złożenia przez niego rezygnacji – przez odesłanie za-

warte w art. 202 § 5 k.s.h. – ma zastosowanie art. 746 § 2 k.c., dotyczący wypowiedzenia zlecenia przez przyjmującego zlecenie, zatem oświadczenie o rezygnacji jest jednostronną czynnością prawną adresowaną do spółki. Autorzy podkreślili, że pogląd uznający złożenie oświadczenia woli o rezygnacji przez członka zarządu za jednostronną czynność prawną był już prezentowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2010 r., II CSK 301/09 (niepubl.), zatem utrzymanie w tym zakresie jednolitości orzecznictwa zasługuje na aprobatę.

Odnosząc się do sytuacji, w której rezygnację składa jedyny likwidator spółki, komentatorzy podkreślili, że z zasady prymatu woli likwidatora należy wywieść, iż nikogo nie można uczynić „więźniem korporacyjnym” spółki, do czego doprowadziłoby utrudnienie, a nawet praktyczne uniemożliwienie złożenia przez jedynego likwidatora rezygnacji. W tym kontekście zwrócili uwagę, że w komentowanej uchwale Sąd Najwyższy jedynie negatywnie wskazał, jaki sposób złożenia przez jedynego likwidatora rezygnacji z funkcji jest nieskuteczny. W ich ocenie, tak rozumiana fragmentaryczność przedmiotowej uchwały umożliwiła formułowanie w dalszym ciągu rozbieżnych ocen odnośnie do sposobu złożenia rezygnacji przez jedynego likwidatora, a w szczególności do kogo konkretnie, jako do organu lub przedstawiciela spółki, należy wówczas kierować oświadczenie o rezygnacji.

Uchwałę omówił P. Piniór w opracowaniu „Wygaśnięcie mandatu członków organu spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego” (PPH 2017, nr 7, s. 16)

A.D.

*

teza oficjalna

Członek zarządu odpowiada za te zobowiązania, które powstały w okresie sprawowania przez niego funkcji, w tym za zobowiązania powstałe także dopiero po spełnieniu się przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz już po ogłoszeniu upadłości.

Jednakże odpowiedzialność ta może dotyczyć tylko tych zobowiązań, które są wynikiem sprawowania przez niego funkcji. Celem regulacji zawartej w art. 299 § 1 k.s.h. jest bowiem sankcjonowanie takiego braku należytej staranności w sprawowaniu funkcji w organie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który doprowadził do niezaspokojenia wierzycieli spółki.

teza opublikowana w „Monitorze Prawniczym”

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może ponosić odpowiedzialności za zobowiązania, które powstały w okresie, w którym nie pełnił on tej funkcji, ale także za te, które powstały w okresie, w którym członek zarządu pozostając w zarządzie nie mógł, wskutek szczególnych regulacji (np. decyzji sądu upadłościowego) tego zarządu odnośnie do majątku sprawować.

(wyrok z dnia 14 kwietnia 2016 r., IV CSK 485/15, M. Romańska, K. Pietrzykowski, J. Kaspryszyn, niepubl.)

Komentarz

Michała Wilińskiego i Damiana Staszewskiego, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 44

Autorzy wskazali, że istotne jest ograniczenie odpowiedzialności członka zarządu na podstawie art. 299 k.s.h. do przypadku, w którym wierzyciele spółki ponieśli szkodę w spóźnionym złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Podnieśli, że – odmiennie niż w przypadku spółek osobowych – subsydiarny charakter odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 k.s.h. musi ją ograniczyć do przypadków nie-należytego działania przez członka zarządu. Podkreślili, że na zarządzie spółki spoczywa wymaganie szczególnej staranności w prawidłowym prowadzeniu jej spraw finansowych, a ocena dochowania przez zarząd tej staranności musi być dokonywana ściśle, na podstawie konkretnych okoliczności. Wskazali, że w przeciwnym razie – jak miało to miejsce w sprawie rozpatrywanej przez Sąd Najwyższy – może to prowadzić do uniemożliwienia pozwanemu człon-

kowi zarządu skutecznej obrony przed roszczeniami wierzycieli spółki.

Głosę aprobującą do wyroku opracował R. Stefanicki (R.Pr., Zeszyty Naukowe 2017, nr 1, s. 155).

K.G.

*

Zarachowaniu na poczet szkody podlegają jedynie korzyści wynikające ze zdarzenia szkodzącego. Tej przesłanki nie spełniały nakłady dokonane przed tym zdarzeniem, w dodatku przez osobę trzecią, stojącą na zewnątrz stosunku odszkodowawczego.

(wyrok z dnia 15 kwietnia 2016 r., I CSK 190/15, D. Zawistowski, M. Koba, K. Zawada, niepubl.)

Glosa

Macieja Kalińskiego, Przegląd Sądowy 2017, nr 9, s. 120

Glosa ma charakter krytyczny.

W ocenie autora, glosowane orzeczenie, wydane w sprawie tzw. gruntów warszawskich, podważa zarzut, że sądy nadmiernie sprzyjają roszczęcym. Zarazem stanowi przykład zastosowania mechanizmu *compensatio lucri cum damno*, co w sprawach odszkodowawczych dotyczących gruntów warszawskich zdarza się nieczęsto. Względy te wpłynęły na decyzję glosatora o dokonaniu bardziej szczegółowej analizy rozstrzygniętego przez Sąd Najwyższy problemu.

Odnosząc się do stanowiska zajętego w uzasadnieniu wyroku glosator wskazał, że uchylając orzeczenie sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy podzielił zapatrywanie, iż przesłanką *compensatio lucri cum damno* jest tożsamość zdarzenia, które wywołało uszczerbek i korzyść, a ponadto zaspokajanie przez korzyść tego interesu poszkodowanego, który doznał uszczerbku. W uzasadnieniu zwrócono także uwagę, że *compensatio lucri cum damno* nie stanowi wyłącznej, możliwej podstawy uwzględnienia korzyści uzyskanych przez poszkodowanego. Nie wskazano jednak wyraźnie, jakie są inne podstawy,

powołując jedynie zasadę restytucji i konieczność uwzględniania wszystkich okoliczności sprawy. Tymczasem uznanie tych czynników za inne podstawy uwzględnienia korzyści, odrębne od mechanizmu *compensatio lucri cum damno*, jest w ocenie autora nieporozumieniem. Truizmem jest – jego zdaniem – to, że *compensatio lucri* służy właśnie zachowaniu zasady restytucji, oraz że przy ustalaniu rozmiaru szkody należy uwzględnić wszelkie okoliczności sprawy. Programowe odcięcie się przez Sąd Najwyższy od zastosowania *in casu* instytucji *compensatio lucri* wywołuje pytanie o jego cel, którym według przypuszczeń glosatora jest dopuszczenie dowolnego uwzględniania wszelkich korzyści, poza wymaganiami *compensatio lucri*, co autor zaproponował.

Zastrzeżenia glosatora wzbudziły także zalecenia Sądu Najwyższego dotyczące zbadania, czy w czasie wydania decyzji stanowiących źródło szkody właściciel budynku byłby zobowiązany do zwrotu nakładów w przypadku przekazania mu nieruchomości. W ocenie glosatora, taka metodologia próbuje bocznymi drzwiami wprowadzić środki z arsenału innego reżimu odpowiedzialności – *ex contractu*.

S.K.

*

Upływ oznaczonego w umowie czasu trwania poręczenia nie wyłącza obowiązku poręczyciela zaspokojenia roszczenia, którego wierzyciel dochodzi przed sądem, jeżeli powództwo zostało wytoczone przed upływem tego terminu.

(uchwała z dnia 22 czerwca 2016 r., III CZP 19/16, G. Misiurek, A. Kozłowska, B. Myszka, OSNC 2017, nr 4, poz. 42)

Glosa

Andrzeja Szlęzaka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 10, poz. 94

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autor zaaprobował sens gospodarczy i racje aksjologiczne rozstrzygnięcia. Stwierdził, że poręczyciel odwlekający zaspokojenie

wierzyciela, tj. czekający na nadejście terminu, z którego upływem dług wygaśnie, nie może być zwolniony z obowiązku spełnienia świadczenia. Uznał jednak za zbędne sięganie w takiej sytuacji do analogii z norm o przedawnieniu, gdyż instytucja ta, wyznaczająca ramy czasowe zaskarżalności, nie jest w ogóle instrumentem przydatnym do uzasadniania, że prawo podmiotowe trwa, mimo wygaśnięcia *ex nunc* stosunku prawnego, z którego się wywodzi. Wytknął brak możliwości uniwersalnego zastosowania rozwiązania przedstawionego przez Sąd Najwyższy.

Zdaniem glosatora, konstrukcja zobowiązania i roszczenia, w połączeniu z okolicznością, że nadejście terminu skutkujące zgaśnięciem poręczenia nie ma mocy wstecznej (art. 116 § 2 k.c.), wystarczająco kwestię wyjaśniają, choć – co autor jednocześnie przyznał – nie ma przepisu, który by wyraźnie odnosił się do takiego przypadku.

Komentator uznał myśl wyrażoną w tezie głosowanej uchwały za nietrafną, gdyż poręczyciel zobowiązany jest do zaspokojenia roszczenia wierzyciela także po czasie, w którym umowa poręczenia miała zgasnąć, nie dlatego, że bieg „umownego terminu zawitego” został przerwany wskutek wniesienia powództwa (art. 123 § 1 pkt 1 k.c. *per analogiam*), lecz dlatego, że raz powstałe roszczenie trwa dopóty, dopóki nie zgaśnie z przyczyn dla niego właściwych, mimo że zakończył się już (ze skutkiem *ex nunc*) stosunek prawny, z którego ono wynika.

Uchwałę uwzględnił także M. Bączyk w „Przeglądzie orzecznictwa” (M.Pr.Bank. 2017, nr 3, s. 41).

M.M.

*

Uznanie w tzw. zasadach deontologii bankowej instytucji bankowej za instytucję zaufania publicznego może uzasadniać nałożenie na bank dodatkowych, kontraktowych obowiązków informacyjnych, których zakres i treść uzależniona pozostaje od charakteru określonej umowy bankowej oraz od rozmiaru i inten-

sywności współpracy kontraktowej banku i jego partnera (art. 354 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 8 lipca 2016 r., I CSK 570/15, M. Bączyk, M. Romańska, J. Frąckowiak, OSP 2017, nr 10, poz. 97; M.Pr.Bank. 2017, nr 9, s. 31)

Glosa

Magdaleny Dzedzic, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 10, poz. 97

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentatorka podzieliła pogląd, że uznanie banku za instytucję zaufania publicznego może uzasadniać w płaszczyźnie deontologicznej nałożenie na bank dodatkowych, kontraktowych obowiązków informacyjnych. Stwierdziła jednak, że argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu orzeczenia jest niewystarczająca. Za utrwaloną w orzecznictwie uznała tezę, że nieprzestrzeganie norm zawartych w zasadach dobrej praktyki bankowej może skutkować powstaniem po stronie banku obowiązku odszkodowawczego wobec klienta, a w szczególności bank ponosi odpowiedzialność za niedoinformowanie klienta o nieadekwatności, ryzyku i nieodpowiedniości produktu oraz za działanie powodowane chęcią zysku kosztem klienta.

Autorka uwypukliła kwestię proporcjonalności skutków naruszenia przedkontraktowych obowiązków informacyjnych banku i uznała, że sankcja bezwzględnej nieważności jest w takim przypadku nieproporcjonalna. Postulowała, powołując się na orzecznictwo niemieckie i francuskie, złagodzenie w polskim prawie cywilnym rygorów dowodowych na korzyść podmiotu, wobec którego instytucja finansowa naruszyła ciążący na niej obowiązek informacyjny.

Za trafne uznała stanowisko, że złożenie samej oferty nabycia wysoce ryzykownych instrumentów finansowych (rekomendacji ich nabycia) nie może być traktowane jako oświadczenie woli w przedmiocie zawarcia umowy o doradztwo dotyczące tych instrumentów. Wskazała na konflikt interesów, który obniża wiarygodność komunikatów banku o charakterze doradczym.

Aprobującą glosę opracowała również K. Martowłos (M.Pr.Bank. 2017, nr 9, s. 46).

M.M.

teza oficjalna

Skuteczność wezwania przez bank kredytobiorcy do zapłaty zaległej raty kredytowej i ewentualnego wypowiedzenia umowy o kredyt, uzależniona jest od wykonania czynności upominawczych i doręczenia tych oświadczeń na właściwy, ostatni znany bankowi adres kredytobiorcy.

teza opublikowana w „Monitorze Prawa Bankowego”

Wypowiedzenie umowy o kredyt będące uprawnieniem kształtującym banku, prowadzącym do zakończenia nawiązanego stosunku prawnego, bez dochowania wymaganych warunków, może prowadzić do uznania tej czynności za bezskuteczną. Dokonanie takiego wypowiedzenia nie może być czynnością nagłą, zaskakującą dla kredytobiorcy, nawet jeżeli istnieją podstawy do podjęcia go zgodnie z treścią umowy. Jest ono bardzo dotkliwe dla kredytobiorcy, dlatego skorzystanie z niego powinno nastąpić po wyczerpaniu środków mniej dolegliwych, odpowiednich wezwań.

(wyrok z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15, M. Kocon, B. Ustjanicz, M. Koba, M.Pr.Bank. 2017, nr 10, s. 21)

Glosa

Tomasza Czecha, Monitor Prawa Bankowego 2017, nr 10, s. 35

Glosa ma charakter aprobujący.

W ocenie autora, nieprawidłowe jest kierowanie do kredytobiorcy wezwania do zapłaty, w którym jednocześnie dokonuje się wypowiedzenia umowy kredytowej pod warunkiem niespłacenia zaległego zadłużenia w oznaczonym terminie. Wskazał, że takie wypowiedzenie należy uznać za bezwzględnie nieważne ze względu na sprzeczność z właściwością czynności prawnej, przy czym w mocy pozostaje wtedy jedynie samo wezwanie do zapłaty zaległych należności.

Glosator podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w omawianym orzeczeniu, że postanowienie umowne przewidujące podjęcie przez bank działań upominawczych, z wypowiedzeniem umowy włącznie,

w przypadku gdy kredytobiorca w terminie nie dokona spłaty raty, należy interpretować jako źródło obowiązku podjęcia przez bank działań upominawczych. Dopiero wtedy, gdy okażą się one nieskuteczne, możliwe jest wypowiedzenie umowy. Autor wskazał, że bank powinien najpierw doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 1876 ze zm.), odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych), a gdy ten termin upłynie, może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. Podkreślił, że w obecnym stanie prawnym niedopuszczalna jest konstrukcja, w której bank łączy wezwanie do zapłaty z (warunkowym) wypowiedzeniem umowy.

Kolejne zagadnienie, na które autor glosy zwrócił uwagę, dotyczyło powództwa opozycyjnego zmierzającego do podważenia wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego przeciwko kredytobiorcy. Glosator wskazał, że w postępowaniu opozycyjnym dłużnik – kredytobiorca może m.in. podnosić zarzut, iż bank nie dokonał skutecznie wypowiedzenia umowy kredytowej, a jego wierzytelność nie stała się jeszcze wymagalna. Dodał, że w tym postępowaniu możliwe jest wykazywanie, iż pewne postanowienia umowy kredytu mają charakter niedozwolony, gdy została ona zawarta z konsumentem. Wskazał na trafność wyводу Sądu Najwyższego, że oznacza to, iż strony nie są związane takimi postanowieniami, co następuje *ex lege* ze skutkiem *ex tunc*.

W dalszej części glosy autor podkreślił, że gdy abuzywność klauzuli dotyczącej zastosowanych przeliczeń walutowych zostanie ustalona z urzędu, oznacza to, iż podważona została wysokość zobowiązania kredytowego określona przez bank w bankowym tytule egzekucyjnym. Podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że w takiej sytuacji obowiązek dowodu co do istnienia i wysokości zadłużenia, które zostało określone w tytule, spoczywa na banku jako wierzycielu. Dodał, że w postępowaniu opozycyjnym dopuszczalne jest badanie także ewentualnej nieważności umowy kredytowej, która stanowiła podstawę do ujęcia należności w bankowym tytule egzekucyjnym.

Uchwałę omówił także M. Bączyk w „Przeglądzie orzecznictwa” (M.Pr. Bank. 2017, nr 11, s. 58).

M.K.

Akcjonariusze mniejszościowi przestają być akcjonariuszami spółki akcyjnej z dniem uiszczenia przez akcjonariuszy większościowych ceny wykupu ustalonej przez biegłego wybranego przez walne zgromadzenie (art. 418 § 3 w związku z art. 417 § 1 k.s.h.).

(*uchwała z dnia 14 września 2016 r., III CZP 39/16, B. Myszka, K. Pietrzykowski, M. Szulc, BSN 2016, nr 9, s. 8; MoP 2016, nr 21, s. 1125; Rej. 2016, nr 10, s. 159*)

Komentarz

Kornelii Łuczejko, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 42

Komentatorka zauważyła, że procedura tzw. wyciśnięcia akcjonariuszy mniejszościowych (*squeeze out*) wywołuje w praktyce wiele problemów prawnych, które – jej zdaniem – wynikają z niedoskonałości przepisów kodeksu spółek handlowych regulujących tę materię. Podkreśliła także, że ze względu na bezpieczeństwo obrotu prawnego należało w sposób wyraźny sprecyzować, kiedy akcjonariusz mniejszościowy przestaje być akcjonariuszem spółki oraz czy wobec utraty statusu akcjonariusza ma legitymację do złożenia wniosku w celu sądowej weryfikacji ceny ustalonej przez biegłego wybranego przez walne zgromadzenie.

Autorka zgodziła się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że w takiej sytuacji utrata praw do akcji przez akcjonariuszy mniejszościowych następuje z chwilą uiszczenia przez akcjonariuszy większościowych ceny akcji ustalonej pierwotnie przez biegłego, a utrata statusu akcjonariusza mniejszościowego nie pozbawia go legitymacji do złożenia wniosku o wyznaczenie biegłego w celu sądowej weryfikacji ceny przymusowego wykupu akcji.

Komentatorka uznała również za trafny pogląd, że akcjonariusz większościowy nie może odstąpić od procedury przymusowego wykupu akcji, jeżeli sąd rejestrowy podwyższy cenę akcji. Podkreśliła w tym kontekście, że przyjęcie odmiennego założenia wywoływałoby wiele problemów prawnych związanych z określeniem skutków rzeczowych i obligacyjnych odstąpienia od procedury przymusowego wykupu, w tym dotyczących sytuacji prawnej akcjonariusza mniejszościowego.

Komentarz autorki był opublikowany również w „Monitorze Prawa Handlowego” 2017, nr 2, s. 40. Uchwałę uwzględnili także w przegląd-

dach orzecznictwa: T. Szczurowski (PUG 2017, nr 2, s. 34) oraz M. Strus-Wołos (Pal. 2017, nr 3, s. 122).

A.D.

*

Umowy inwestycyjne, w tym związane z ofertami prywatnymi dotyczącymi wyemitowania i obejmowania akcji nowych emisji przez wybranych inwestorów, także jeżeli przynoszą spółce korzyść w postaci dokapitalizowania i poprawy wyników, mogą być uznane za porozumienia dotyczące nabywania akcji spółki publicznej w rozumieniu art. 87 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1382 ze zm.).

(wyrok z dnia 16 września 2016 r., IV CSK 748/15, G. Misiurek, A. Owczarek, K. Zawada, BSN 2017, nr 1, s. 8)

Komentrz

Konrada Oleszczuka i Aleksandry Zeuschner, Monitor Prawiczny 2017, nr 19, dodatek, s. 40

Komentatorzy wskazali, że omawiany wyrok należy postrzegać w charakterze precedensu, który nie przystaje do realiów współczesnego obrotu gospodarczego. Dokonaną przez Sąd Najwyższy wykładnię pojęcia „porozumienie” uznali za zbyt daleko idącą, w ich bowiem ocenie za prawnie kwalifikowane można uznać wyłącznie takie porozumienia, których celem jest wywieranie uzgodnionego, trwałego i skonsolidowanego oddziaływania korporacyjnego na spółkę. Wykładnia zwięzająca art. 87 ust. 1 pkt 5, uwzględniająca cel i uijnoprawne pochodzenie, a także normatywny kontekst przedmiotowej regulacji, wyznaczony m.in. przez zasady ładu korporacyjnego spółek publicznych, wskazuje jednoznacznie, że z zakresu pojęcia działania w „porozumieniu” należy wyłączyć uzgodnione działania niesłużące takim celom, a więc mające jednorazowy, incydentalny i doraźny charakter. Przyjęcie odmiennego

stanowiska może być, zdaniem autorów, postrzegane jako niebezpieczne dla współczesnych praktyk rynkowych spółek publicznych, dla których skomplikowane, wieloetapowe i wielopodmiotowe transakcje, wymagające częstych uzgodnień pomiędzy spółką a jej akcjonariuszami, stały się w ostatnich latach codziennością.

M.S.L.

*

Darowizna udziału we współwłasności rzeczy ruchomej przez jednego z dwóch współwłaścicieli na rzecz drugiego powoduje – jeżeli umowa darowizny nie stanowi inaczej – przejście na obdarowanego uprawnienia do odstąpienia od umowy sprzedaży, na podstawie której doszło do nabycia współwłasności rzeczy.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 19 października 2016 r., III CZP 5/16, D. Zawistowski, I. Gromska-Szuster, J. Gudowski, A. Owczarek, W. Pawlak, K. Pietrzykowski, M. Wysocka, OSNC 2017, nr 3, poz. 26; BSN 2016, nr 10, s. 6; OSP 2017, nr 10, poz. 96; MoP 2016, nr 22, s. 1180; Rej. 2016, nr 11, s. 133)

Glosa

Barbary Trybulińskiej, Rejent 2017, nr 8, s. 97

Glosa ma charakter aprobujący.

W rozpoznawanej sprawie podstawę rozważań stanowiła sytuacja, w której doszło do zawarcia umowy kupna samochodu przez dwie osoby występujące po stronie kupującego, a następnie jedna z nich darowała drugiej swój udział. W wyniku tej czynności powód stał się wyłącznym właścicielem pojazdu. Pojazd okazał się wadliwy, w związku z czym powód odstąpił od umowy i dochodził od pozwanego odszkodowania oraz zwrotu ceny. W okolicznościach sprawy wątpliwości dotyczyły przejścia na obdarowanego uprawnienia do odstąpienia od umowy sprzedaży, na podstawie której doszło do nabycia współwłasności rzeczy.

Odnosząc się do stanowiska zajętego w uchwale, glosatorka podkreśliła, że chociaż ugruntowana jest koncepcja dotycząca możliwości

przelewu uprawnień z rękojmi za wady rzeczy, z wyłączeniem prawa odstąpienia od pierwotnej umowy sprzedaży, to nie można jej wprost przenieść na sytuację, w której umową następczą jest darowizna na rzecz współwłaściciela. W analizowanym przypadku nabywcą rzeczy jest osoba, która była już stroną pierwotnej umowy sprzedaży, a więc jej prawo zostało rozszerzone z ułamkowej części do całości. W razie wyłączenia możliwości skorzystania z prawa odstąpienia od umowy przez obdarowanego współwłaściciela, zostałby on pozbawiony uprawnienia, które przysługuje mu jako stronie pierwotnej umowy.

Glosatorka zwróciła ponadto uwagę, że przepisy o darowiźnie nie obciążają darczyńcy odpowiedzialnością z tytułu rękojmi, a jedynie odpowiedzialnością odszkodowawczą, jeżeli rzecz darowana ma wady, o których darczyńca wiedział i nie zawiadomił o nich obdarowanego. W sytuacji, w której wada jest tego rodzaju, że darczyńca o niej wiedział, obdarowany jest pozbawiony możliwości dochodzenia ochrony swoich praw.

Konkludując autorka glosy wskazała, że za wykładnią przyjętą w uchwale przemawiają względy celowościowe i słusznościowe. Zdaniem glosatorki, przyjęcie odmiennego poglądu pozbawiałoby obdarowanego będącego pierwotnym współwłaścicielem rzeczy jednego z najważniejszych uprawnień, które wiążą się z instytucją rękojmi.

Omawiana uchwała była glosowana przez T. Nowakowskiego (Pal. 2017, nr 5, s. 101), krytycznie przez P. Mazura (OSP 2017, nr 10, poz. 96 – *vide* niżej) i aprobująco przez K. Wosiaka (Glosa 2017, nr 4, s. 52).

B.W.

*

Glosa

Pawła Mazura, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 10, poz. 96

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autor skrytykował generalną akceptację poglądu sprzeciwiającego się dopuszczalności przelewu uprawnienia od odstąpienia od umowy ze

względu na wady rzeczy na następców prawnych. Wyraził również zastrzeżenia do argumentów uzasadniających wyjątkową dopuszczalność przelewu tego uprawnienia w przypadku umowy darowizny na rzecz współwłaściciela będącego jednocześnie stroną pierwotnej umowy sprzedaży.

Glosator przyznał, że zachowawcze podejście Sądu Najwyższego pozwoliło na wydanie prawidłowego orzeczenia w rozpatrywanej sprawie, odbyło się to jednak kosztem dalszej komplikacji stanu prawnego regulującego reżim rękojmi.

M.M.

*

Ostatnim pełnym rokiem obrotowym w rozumieniu art. 369 § 4 w związku z art. 386 § 2 k.s.h. jest ostatni rok obrotowy, który rozpoczął się w czasie trwania kadencji członka rady nadzorczej spółki akcyjnej.

(uchwała z dnia 24 listopada 2016 r., III CZP 72/16, J. Gudowski, I. Koper, B. Ustjanicz, OSNC 2017 nr 7–8, poz. 79; BSN 2016, nr 11, s. 6; MoP 2016, nr 24, s. 1292; MoP 2017, nr 1, s. 5; NPN 2016, nr 4, s. 98).

Komentarz

Radosława L. Kwaśnickiego i Piotra Letolca, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 7

Komentatorzy przedstawili funkcjonujące w doktrynie i praktyce trzy teorie dotyczące chwili wygaśnięcia mandatu i zauważyli, że wybór trafnej koncepcji ma niebagatelne znaczenie praktyczne. Zastosowanie błędnej wykładni skutkować może tym, że spółka pozostanie bez prawidłowo obsadzonych organów. Może to mieć także poważne konsekwencje dla członków zarządu spółki ponoszących odpowiedzialność za dopuszczenie do sytuacji, w której rada nadzorcza spółki przez ponad trzy miesiące pozostaje w nienależyтым składzie.

Stwierdzili, że glosowana uchwała może wprowadzać ferment w spółkach, które np. dotychczas stosowały doktrynę „skrócenia mandatu”,

a przejście na zasady wskazane w komentowanej uchwale może podważać ważność wcześniejszych powołań. Podkreślili, że należałoby nadal kierować się wykładnią najbezpieczniejszą, a taką z pewnością jest doktryna „skrócenia mandatu”.

Autorzy opublikowali komentarz do omawianej uchwały także w „Monitorze Prawa Handlowego” 2017, nr 2, s. 38.

Głosę do omawianej uchwały opracował A. Opalski (OSP 2017, nr 9, poz. 93). Omówili ją w przeglądach orzecznictwa: T. Szczurowski (PUG 2017, nr 2, s. 36) i P. Popardowski (Glosa 2017, nr 3, s. 13), a P. Piniór w opracowaniu „Wygaśnięcie mandatu członków organu spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego” (PPH 2017, nr 7, s. 12).

J.S.

*

Jeżeli wkład wniesiony do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością należy do majątku wspólnego wspólnika i jego małżonka, również udział w spółce objęty przez wspólnika wchodzi w skład tego majątku.

(uchwała z dnia 7 lipca 2017 r., III CZP 32/16, D. Dończyk, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2017, nr 5, poz. 57; Glosa 2017, nr 1, s. 5; BSN 2016, nr 7, s.8; MoP 2016, nr 16, s. 837; MPH 2017, nr 1, s. 41)

Komentarz

Łukasza Sieczki i Jarosława Szewczyka, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 24

Komentarz ma charakter aprobujący.

Autorzy wskazali, że ze względu na różnice w charakterze regulacji odnośnie do majątku, do którego należy zaliczyć udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością objęte przez małżonka w zamian za wkład pochodzący z majątku wspólnego, w doktrynie wypracowano kilka koncepcji dotyczących przedmiotowego zagadnienia. Zgodnie z jedną, przedmiotem majątku wspólnego mogą być tylko prawa o charakterze

majątkowym, zgodnie z drugą, wskutek objęcia udziałów przez jednego z małżonków współnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stają się oboje małżonkowie, a zgodnie z trzecią, prawa udziałowe wchodzi do majątku osobistego tego z małżonków, który jest stroną czynności prawnej objęcia udziałów.

Glosatorzy podkreślili, że Sąd Najwyższy uznał, iż gdy wkład wniesiony do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością należy do majątku wspólnego, również udział w tej spółce objęty przez jednego z nich wchodzi w skład tego majątku. Jeżeli udziały zostały pokryte majątkiem wspólnym, nie jest możliwe przyjęcie, że z chwilą objęcia udziałów wchodzi one do majątku osobistego jednego z małżonków.

Zdaniem autorów, biorąc pod uwagę interesy drugiego z małżonków w świetle trzeciej koncepcji, stają się one istotnie zagrożone. W szczególności istniałoby ryzyko wyprowadzenia majątku wspólnego do spółki, a następnie doprowadzenia do jej kontrolowanej upadłości, co uniemożliwiłoby faktycznie dokonanie rozliczenia w trybie art. 45 k.r.o.

Głosę aprobującą do uchwały opracowała B. Trybulińska (Glosa 2017, nr 3, s. 51), a w przeglądach orzecznictwa omówili ją: M. Strus-Wołos (Pal. 2016, nr 11, s. 108), P. Popardowski (Glosa 2017, nr 1, s. 5) oraz T. Szczurowski (PUG 2017, nr 2, s. 34).

S.J.

*

teza oficjalna

Do wygaśnięcia wężła obligacyjnego powstałego w wyniku zawarcia umowy najmu nie jest wystarczające dokonanie przez najemcę czynności faktycznych bez zachowania warunków umownych lub ustawowych wypowiedzenia umowy.

teza opublikowana w „Monitorze Prawniczym”

Do wygaśnięcia wężła obligacyjnego pomiędzy stronami nie jest wystarczające opróżnienie lokalu i wydanie kluczy osobie zaufania

publicznego. Ustawa nie przewiduje wygaśnięcia obligacyjnego stosunku prawnego wskutek czynności faktycznych, jednej strony tego stosunku, bez zachowania warunków umownych i ustawowych. Skoro umowa wzajemna została zawarta na czas określony i nie została skutecznie wypowiedziana ani rozwiązana przez strony, choćby w sposób dorozumiany poprzez przyjęcie lokalu przez wynajmującego, to takie zachowanie najemcy podlega jednoznacznej kwalifikacji jako niewykonanie obowiązku umownego zapłaty czynszu określonego w art. 659 § 1 i art. 669 § 1 k.c., w sytuacji gdy wynajmujący spełnił obowiązki umowne. Umowa najmu ma charakter konsensualny, a nie realny, więc czynsz jest należny do czasu wygaśnięcia umowy z powodu upływu terminu, na jaki została zawarta, albo jej skutecznego wypowiedzenia niezależnie od tego, czy najemca korzysta z lokalu. Do wygaśnięcia umowy przez jej „zerwanie” nie mogło też prowadzić skuteczne przeniesienie posiadania lokalu przez najemcę na wynajmującego, skoro przez zawarcie umowy najmu wynajmujący nie traci posiadania lokalu (art. 337 k.c.), a wydanie lokalu przez najemcę jako posiadacza zależnego po zakończeniu najmu lub w czasie trwania umowy nie ma żadnego wpływu na zakres posiadania wynajmującego. Zwrot rzeczy jest w takim przypadku regulowany przepisami normującymi stosunek prawny łączący strony.

(wyrok z dnia 10 lutego 2017 r., V CNP 32/16, M. Szulc, M. Bączyk, A. Zając, niepubl.)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Monitor Prawniczy 2017, nr 18, s. 992

Glosa ma charakter aprobujący.

Zdaniem autora, Sąd Najwyższy trafnie uwzględnił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego, którego stanowisko nie ma żadnego oparcia w przepisach kodeksu cywilnego o umowie najmu lub o zobowiązanych w ogólności.

Glosator przedstawił rozważania orzecznictwa i doktryny dotyczące problematyki charakteru prawnego umowy najmu jako czynności prawnej. Wskazał, że najem jest umową nazwaną, dwustronnie obowiązującą, od-

płatną, nieformalną, a stosunek prawny najmu jest stosunkiem prawnym obligacyjnym. Autor przyznał też rację pogładowi Sądu Najwyższego, że umowa najmu ma charakter konsensualny, a nie realny. Jego zdaniem, nietrafny jest jednak zawarty w uzasadnieniu komentowanego wyroku wniosek, że czynsz jest należny do czasu wygaśnięcia umowy z powodu upływu terminu, na jaki została zawarta, albo jej skutecznego wypowiedzenia, niezależnie od tego, czy najemca korzysta z lokalu.

Zdaniem autora, należy zwrócić uwagę na to, że niezależnie od tego, czy umowa najmu miałaby być traktowana jako czynność prawna konsensualna, czy też realna, obowiązek najemcy zapłaty czynszu i opłat dodatkowych ciąży na nim do czasu zakończenia stosunku najmu niezależnie od tego, czy najemca korzysta z lokalu. Obowiązek ten wynika z tego, że wynajmujący zapewnił najemcy możliwość korzystania z przedmiotu najmu, a więc zapewnił mu możliwość realizacji prawa podmiotowego. Prawo podmiotowe istnieje także wtedy, gdy jego podmiot nie realizuje uprawnień składających się na jego treść, jest to bowiem przyznana w celu ochrony interesów podmiotu prawa cywilnego i zabezpieczona przez normę prawną, oraz wynikająca z określonego stosunku cywilnoprawnego sfera możliwości postępowania w określony sposób.

R.N.

prawo cywilne procesowe

1. W razie połączenia spółek przez przeniesienie całego majątku spółki (przejmowanej) na inną spółkę (przejmującą) za udziały lub akcje, które spółka przejmująca wydaje wspólnikom spółki przejmowanej (art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h.), spółka przejmowana traci byt prawny z dniem wpisania połączenia do rejestru.

2. Należyte umocowanie pełnomocnika do działania w imieniu strony stanowi jedną z bezwzględnych przesłanek procesowych, a brak należytego umocowania prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

(wyrok z dnia 4 marca 2016 r., I CSK 218/15, M. Romańska, M. Kocon, B. Myszka, MPH 2016, nr 3, s. 44)

Komentarz

Katarzyny Bednarek i Marcina Jasińskiego, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 34

Zdaniem autorów, którzy skomentowali drugą tezę wyroku, przedmiotowa sprawa obrazuje ryzyko, jakie może wiązać się z reprezentacją spółki przez pełnomocnika w przypadku jej połączenia z inną spółką tracącą byt prawny jako spółka przejmowana. Istotne jest zagwarantowanie spółce przejmującej właściwej reprezentacji nie tylko w postępowaniach sądowych, których stroną była spółka przejmowana, ale także przy zawieraniu umów, których tą spółką miała być stroną, gdyby pełnomocnictwo do ich zawarcia zostało udzielone przed dniem wpisu połączenia do rejestru, ponieważ ich ważność może być następnie kwestionowana.

Komentatorzy wskazali, że w razie połączenia spółek, skutku w postaci nieważności toczących się postępowań sądowych, których stroną była spółka przejmowana, ze względu na nienależyte umocowanie, można uniknąć przez udzielenie przez spółkę przejmującą po dniu dokonania wpisu połączenia do rejestru nowego pełnomocnictwa lub też potwierdzenie przez spółkę przejmującą czynności dokonanych przez umocowanego wcześniej pełnomocnika. Niepodjęcie jednej ze wskazanych wyżej czynności może wiązać się z daleko idącymi konsekwencjami, podobnie jak w niniejszej sprawie, czyli ze zniesieniem postępowania i koniecznością ponownego rozpoznania sprawy.

S.J.

*

teza oficjalna

Przepis art. 546 § 1 k.s.h. nie jest *de lege lata* podstawą prawną odpowiedzialności spółki dzielonej za jej dotychczasowe zobowiązania, jeżeli zostały one przypisane w planie podziału spółce przejmującej.

teza opublikowana w „Monitorze Prawniczym”

Przepis art. 531 § 1 k.s.h. reguluje tylko sukcesję materialnoprawną, podczas gdy sukcesja procesowa spółki przejmującej w miejsce spółki dzielonej, jako rezultat tej sukcesji materialnoprawnej, wchodzi w rachubę na warunkach określonych w art. 192 pkt 3 k.p.c.

(wyrok z dnia 28 kwietnia 2016 r., V CSK 524/15, Z. Kwaśniewski, A. Owczarek, W. Pawlak, OSNC-ZD 2017, nr A, poz. 17; OSP 2017, nr 4, poz. 41; BSN 2016, nr 6, s. 14; MPH 2016, nr 4, s. 33)

Komentarz

Natalii Tracichleb i Macieja Stańkowskiego, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 39

Zdaniem autorów, w komentowanym wyroku Sąd Najwyższy zajął zasadne stanowisko, że zastosowanie art. 192 pkt 3 k.p.c. zostaje ograniczone do zbycia w toku procesu rzeczy lub prawa w konsekwencji czynności materialnoprawnej stron lub stanowiącej rezultat woli stron. Zauważyli, że Sąd Najwyższy podkreślił, iż w przypadku podziału przez wydzielenie spółki kapitałowej będącej stroną procesową dochodzi do następstwa prawnego *inter vivos*, który nie skutkuje *ex lege* następstwem procesowym spółki przejmującej w miejsce spółki dzielonej i pozostaje bez wpływu na tok postępowania. Zdaniem Sądu Najwyższego, spółka przejmująca mogłaby wstąpić do postępowania w miejsce spółki dzielonej wyłącznie za jej zgodą oraz za zgodą strony przeciwnej stosownie do dyspozycji art. 192 pkt 3 k.p.c.

Komentatorzy podnieśli, że w omawianym orzeczeniu Sąd Najwyższy przychylił się do stanowiska, iż art. 531 § 1 w związku z art. 529 § 1 pkt 4 k.s.h. reguluje wyłącznie sukcesję materialnoprawną i nie odnosi się w ogóle do sukcesji procesowej. Ich zdaniem, konsekwencje podziału przez wydzielenie w aspekcie podstaw prawnych następstwa procesowego spółki przejmującej można jednak odnosić wyłącznie do obowiązków wchodzących do majątku spółki dzielonej, które zgodnie z planem podziału zostały przeniesione na spółkę przejmującą.

Głosę krytyczną do wyroku opracował P. Pinior (OSP 2017, nr 4, poz. 41). Omówił go P. Popardowski w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2017, nr 1, s. 9).

K.G.

*

Wierzyciel jest legitymowany do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej przez członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z powodu niezgłoszenia przez niego w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości tej spółki także wtedy, gdy wierzytelność wnioskodawcy powstała po zaprzestaniu pełnienia przez uczestnika funkcji członka zarządu.

(uchwała z dnia 28 września 2016 r., III CZP 48/16, J. Gudowski, A. Piotrowska, K. Weitz, OSNC 2017, nr 6, poz. 65; BSN 2016, nr 9, s. 10; MoP 2016, nr 21, s. 1126; Rej. 2016, nr 11, s. 134)

Komentarz

Karola Szymańskiego i Pawła Wojciechowskiego, Monitor Prawniczy 2017, nr 19, dodatek, s. 32

Komentatorzy zaaprobowali rozszerzające rozstrzygnięcie występującej dotychczas wątpliwości odnoszącej się do kategorii wierzycieli, którym przysługuje uprawnienie do złożenia – na podstawie art. 376 ust. 1 zdanie pierwsze w związku z art. 373 ust. 1 pkt 1 Pr.u.n. – wniosku o orzeczenie wobec konkretnej osoby pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej. Stwierdzili, że uwypukla ono cel wskazanej regulacji, jakim jest interes publiczny w postaci zabezpieczenia obrotu gospodarczego przed nierzetelnymi dłużnikami lub zarządcami.

Uchwałę omówili w przeglądach orzecznictwa: T. Szczurowski (PUG 2017, nr 2, s. 35) oraz M. Strus-Wołos (Pal. 2017, nr 3, s. 123).

M.M.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2018, NR 2

Wniesienie do sądu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, bez uprzedniego zgłoszenia roszczenia osobie obowiązanej do jego zaspokojenia, prowadzi do zachowania dwuletniego terminu przewidzianego w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 519) również wtedy, gdy odpis wniosku został doręczony tej osobie po upływie tego terminu.

(uchwała z dnia 12 maja 2017 r., III CZP 7/17, J. Górowski, P. Grzegorzczak, K. Pietrzykowski, OSNC 2018, nr 2, poz. 13)

*

W razie ogłoszenia upadłości banku będącego zastawnikiem, uczestnikiem postępowania o wpis zmiany zastawnika w rejestrze zastawów w związku z przelewem wierzytelności zabezpieczonej tym zastawem jest syndyk masy upadłości zastawnika, choćby przelew był dokonany przed ogłoszeniem upadłości.

(uchwała z dnia 18 maja 2017 r., III CZP 6/17, I. Gromska-Szuster, A. Kozłowska, K. Weitz, OSNC 2018, nr 2, poz. 14)

*

Do egzekucji z nieruchomości rolnej wszczętej przed dniem 30 kwietnia 2016 r. nie stosuje się ograniczeń w nabywaniu nieru-

chomości rolnych wynikających z art. 2a ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 803) w brzmieniu ustalonym przez art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 585).

(uchwała z dnia 18 maja 2017 r., III CZP 13/17, I. Gromska-Szuster, A. Kozłowska, K. Weitz, OSNC 2018, nr 2, poz. 15)

*

Oczywista niedokładność pisma procesowego spełniającego wymagania apelacji – środka odwoławczego przysługującego od objętego zaskarżeniem orzeczenia – polegająca na określeniu go „zażaleniem”, nie stanowi przeszkody do nadania mu właściwego biegu, także wtedy, gdy zostało sporządzone przez zawodowego pełnomocnika.

(uchwała z dnia 24 maja 2017 r., III CZP 2/17, J. Gudowski, W. Pawlak, B. Dobrowolski, OSNC 2018, nr 2, poz. 16)

*

Artykuł 38 k.p.c. nie ma zastosowania w sprawach o zapłatę zaległych opłat rocznych za użytkowanie wieczyste gruntu.

(uchwała z dnia 24 maja 2017 r., III CZP 14/17, J. Gudowski, W. Pawlak, B. Dobrowolski, OSNC 2018, nr 2, poz. 17)

*

Wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku złożony w dniu jego ogłoszenia, lecz przed dokonaniem ogłoszenia, jest nieskuteczny.

(uchwała z dnia 24 maja 2017 r., III CZP 18/17, J. Gudowski, W. Pawlak, B. Dobrowolski, OSNC 2018, nr 2, poz. 18)

Cofnięcie pozwu w sytuacji, w której pozwany zaprzeczył zasadności powództwa, składając sprzeciw od nakazu zapłaty, skutkuje obowiązkiem zwrotu kosztów procesu pozwanemu (art. 203 § 2 zdanie drugie k.p.c.) także wtedy, gdy dochodzone w pozwie świadczenie zostało wyegzekwowane.

(uchwała z dnia 9 czerwca 2017 r., III CZP 118/16, J. Gudowski, P. Grzegorzcyk, M. Kocon, OSNC 2018, nr 2, poz. 19)

*

Ocena, czy zachodzi podstawa do odmowy stwierdzenia wykonalności zagranicznego orzeczenia z powodu oczywistej sprzeczności zezwolenia na wykonanie z porządkiem publicznym ze względu na pozbawienie pozwanego prawa do wysłuchania (art. 34 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych; Dz.Urz. UE L 12, s. 1), powinna uwzględniać postępowanie przed sądami państwa pochodzenia jako całość, w tym także ewentualne postępowanie przed sądem konstytucyjnym, jeżeli kontrolował on wydane w sprawie orzeczenie.

(postanowienie z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 349/16, M. Romańska, J. Frąckowiak, P. Grzegorzcyk, OSNC 2018, nr 2, poz. 20)

*

Przepis art. 61 ust. 4 *in fine* Konstytucji w związku z art. 166 ust. 4 i art. 202a i nast. uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: M.P. z 2012 r., poz. 32 ze zm.), dotyczy sposobu udostępniania informacji publicznej w odniesieniu do Sejmu i Senatu, a nie rodzaju informacji podlegających udostępnieniu. O materialnych granicach prawa do informacji decydują art. 61 ust. 1-3 Konstytucji oraz przepisy ustaw, w tym – także w odniesieniu do Sejmu – art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r.

o dostępie do informacji publicznej (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1764).

(wyrok z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 289/16, A. Piotrowska, P. Grzegorzycyk, Z. Kwaśniewski, OSNC 2018, nr 2, poz. 21)

*

1. Okoliczność, że czynność rozporządzająca (zapłata) została dokonana w wykonaniu zaciągniętego uprzednio zobowiązania, nie oznacza jej odpłatności w rozumieniu art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 217 ze zm.).

2. Jeżeli czynność rozporządzająca została dokonana w wykonaniu umowy na rzecz osoby trzeciej (art. 393 k.c.), jej odpłatność w rozumieniu art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 217 ze zm.) może wynikać także ze świadczenia spełnionego przez beneficjenta przysporzenia na rzecz wierzyciela zastrzegającego.

(wyrok z dnia 13 kwietnia 2017 r., III CSK 122/16, K. Weitz, M. Koba, R. Trzaskowski, OSNC 2018, nr 2, poz. 22)

*

Prawomocny wyrok oddalający powództwo o ustalenie nieważności oświadczenia o uznaniu ojcostwa powoduje – ze względu na powagę rzeczy osądzonej – niedopuszczalność powództwa o ustalenie nieistnienia uznania ojcostwa między tymi samymi stronami, jeżeli podstawa faktyczna obu powództw była taka sama.

(postanowienie z dnia 12 maja 2017 r., III CSK 196/16, J. Górowski, P. Grzegorzycyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2018, nr 2, poz. 23)

*

1. Do rozliczenia między właścicielem nieruchomości a jej samoistnym posiadaczem pobranych przez tego posiadacza jednolitych płatności obszarowych (art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia

2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1164 ze zm.) stosuje się w drodze analogii art. 224 i 225 k.c. w zakresie dotyczącym pożytków, z wyłączeniem sytuacji, w której ma zastosowanie art. 39b ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1491 ze zm.).

2. Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości wchodzącej w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przewidziane w art. 39b ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2016, poz. 1491 ze zm.), ma charakter ryczałtowy i obejmuje ogół należności przysługujących od korzystającego z nieruchomości.

(wyrok z dnia 25 maja 2017 r., II CSK 636/16, K. Strzelczyk, K. Weitz, B. Lewandowska, OSNC 2018, nr 2, poz. 24)

INFORMACJE

W dniu 13 grudnia sędzia Sądu Najwyższego Mirosław Bączyk wygłosił wykład w siedzibie Sądu Okręgowego w Warszawie dla sędziów tego Sądu pt. *Umowa kredytu indeksowanego w praktyce polskich sądów. Doświadczenia i propozycje w zakresie ochrony kredytobiorców de lege lata*.

W toku wykładu omawiane i analizowane było najnowsze orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

*

W dniu 19 grudnia odbyło się coroczne świąteczne spotkanie sędziów Izby Cywilnej, licznie zgromadzonych sędziów w stanie spoczynku, członków Biura Studiów i Analiz, asystentów, pracowników sekretariatów oraz pracowników obsługi. W spotkaniu uczestniczyła Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Gersdorf, która starając się w związku z nadchodzącym rokiem wzbudzić w zebranych nutę optymizmu, podziękowała za całoroczną wydajną pracę Izby oraz życzyła wszystkim rodzinnym i ciepłych świąt Bożego Narodzenia.

Gospodarzem spotkania był Prezes Sądu Najwyższego Dariusz Zawistowski, który złożył najlepsze życzenia spokojnych Świąt Bożego Narodzenia, a także szczęśliwego Nowego Roku. Sędziowie Izby oraz sędziowie w stanie spoczynku otrzymali upominki w postaci książki „Państwo prawa to niezależne sądy” – obszernego wywiadu udzielonego redaktorowi Wydawnictwa Wolters Kluwer Krzysztofowi Sobczakowi przez sędziego Sądu Najwyższego Jacka Gudowskiego. Do książki dołączony

był druk okolicznościowy „Iudex summus” – kunsztowny akcydens przygotowany przez sędziów Sądu Najwyższego Tadeusza Erecińskiego, Pawła Grzegorzcyka i Karola Weitzta oraz przez Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, dokumentujący jubileusz 45-lecia pracy zawodowej sędziego Jacka Gudowskiego, który odbył się w dniu 2 grudnia 2016 r. Wręczenie tych upominków stało się okazją do serdecznego podziękowania przez kuzanta wszystkim sędziom Izby uczestniczącym w jubileuszu, a szczególnie redaktorom księgi jubileuszowej oraz tym, którzy złożyli do niej swój dar.

Kulminację spotkania stanowiły serdeczne życzenia świąteczne i noworoczne, które zebrani składali sobie wzajem, dzieląc się opłatkiem i okazując wyrazy sympatii.

*

W grudniu jubileusz 25-lecia pracy zawodowej obchodziła pani Beata Rogalska – starszy inspektor sądowy w Wydziale I.

Serdecznie gratulujemy.

*

Z dniem 28 grudnia 2017 r. przeszedł na emeryturę pan Piotr Malczewski – starszy inspektor sądowy w Wydziale V.

SKŁAD OSOBOWY IZBY CYWILNEJ W 2017 ROKU

Sędziowie Sądu Najwyższego

Mirosław Bączyk, Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodnicząca Wydziału V), Dariusz Dończyk (przewodniczący Wydziału I), Józef Frąckowiak, Jan Górowski, Antoni Górski (do dnia 13 czerwca 2017 r.), Irena Gromska-Szuster (do dnia 30 lipca 2017 r.), Paweł Grzegorzczak (od dnia 24 stycznia 2017 r.), Jacek Gudowski (przewodniczący Wydziału III), Wojciech Katner, Monika Koba, Marian Kocon, Iwona Koper (do dnia 31 sierpnia 2017 r.), Anna Kozłowska, Zbigniew Kwaśniewski, Grzegorz Misiurek, Barbara Myszka (do dnia 31 października 2017 r.), Anna Owczarek, Władysław Pawlak, Henryk Pietrkowski (przewodniczący Wydziału II), Krzysztof Pietrzykowski, Agnieszka Piotrowska, Marta Romańska, Krzysztof Strzelczyk, Maria Szulc, Roman Trzaskowski (od dnia 24 stycznia 2017 r.), Katarzyna Tyczka-Rote, Bogumiła Ustjanicz, Karol Weitz, Hubert Wrzeszcz, Mirosława Wysocka (przewodnicząca Wydziału IV), Kazimierz Zawada, Dariusz Zawistowski (Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Cywilnej)

Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Cywilnej

Dariusz Zawistowski

Kierownik Sekretariatu Izby

Joanna Krajewska

sekretarz Prezesa

Katarzyna Piskorz

Wydział I

Dariusz Dończyk – Przewodniczący Wydziału

Anna Leszczyńska – kierownik sekretariatu Wydziału

Beata Rogalska – starszy inspektor sądowy

Ewa Krentzel – starszy inspektor sądowy

Justyna Kosińska – starszy sekretarz sądowy

Wydział II

Henryk Pietrkowski – Przewodniczący Wydziału

Anna Wasiak – kierownik sekretariatu Wydziału

Maryla Czajkowska – starszy inspektor sądowy

Anna Banasiuk – starszy inspektor sądowy

Agnieszka Łuniewska – starszy inspektor sądowy

Wydział III Problemowy

Jacek Gudowski – Przewodniczący Wydziału

Bożena Nowicka – kierownik sekretariatu Wydziału

Iwona Budzik – starszy inspektor sądowy

Katarzyna Bartczak – starszy inspektor sądowy

Bożena Kowalska – starszy inspektor sądowy

Wydział IV

Mirosława Wysocka – Przewodnicząca Wydziału

Anna Grabowska – kierownik sekretariatu Wydziału

Izabela Czapowska – starszy inspektor sądowy
Bogumiła Gruszka – starszy inspektor sądowy
Katarzyna Jóskowiak – starszy inspektor sądowy
Hanna Kamińska – starszy inspektor sądowy

Wydział V

Teresa Bielska-Sobkowicz – Przewodnicząca Wydziału

Jadwiga Sawczenko – kierownik sekretariatu Wydziału
Ewa Zawisza – starszy inspektor sądowy
Izabella Janke – starszy inspektor sądowy
Piotr Malczewski – starszy inspektor sądowy (do dnia 28 grudnia 2017 r.)

asystenci, specjaliści ds. orzecznictwa

członkowie Biura Studiów i Analiz

skierowani do wykonywania zadań w Izbie Cywilnej

członkowie Biura

Joanna Buchalska (od dnia 1 kwietnia 2017 r.)
Marcin Dziurda (od dnia 1 kwietnia 2017 r.)
Mateusz Grochowski
Paweł Grzegorzczak (do dnia 23 stycznia 2017 r.)
Grzegorz Jędrejek (do dnia 26 lutego 2017 r.)
Bernard Łukańko
Konrad Osajda
Piotr Ryłski
Roman Trzaskowski (do dnia 23 stycznia 2017 r.)
Łukasz Węgrzynowski
Tadeusz Zembrzuski

starszy specjalista

Paweł Suski

asystenci

Joanna Buchalska (do dnia 31 marca 2017 r.)
Eryk Chowaniec-Sieniawski
Agata Dimmich (od dnia 1 kwietnia 2017 r.)
Anna Dorabialska
Piotr Frątczak (od dnia 1 października 2017 r.)
Katarzyna Gębala (od dnia 1 marca 2017 r.)
Agnieszka Gołąb
Przemysław Gumiński
Sylwia Janas
Sławomira Kotas (od dnia 1 kwietnia 2017 r.)
Magdalena Kuchnio
Magdalena Lenik
Maciej Machowski
Radosław Nowaczewski
Karolina Pasko (do dnia 30 czerwca 2017 r.)
Olga Piaskowska
Paweł Popardowski
Katarzyna Purzyńska
Małgorzata Sekuła-Leleno
Joanna Studzińska
Elżbieta Szczepanowska (do dnia 30 września 2017 r.)
Arkadiusz Turczyn
Bartosz Wołodkiewicz
Magdalena Gajowiak-Wróbel (do dnia 2 czerwca 2017 r.)
Andrzej Zielony

sędziowie sądów powszechnych delegowani do orzekania
w Sądzie Najwyższym w Izbie Cywilnej

Agata Zając, sędzia Sądu Apelacyjnego w Warszawie (od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca 2017 r.)

Barbara Lewandowska, sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (od dnia 1 marca do dnia 31 maja 2017 r.)

Bogusław Dobrowolski, sędzia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
(od dnia 1 maja do dnia 31 lipca 2017 r.)

maszynistki

Danuta Błasiak – inspektor (do dnia 9 sierpnia 2017 r.)
Justyna Wdowiak – inspektor
Anna Jędrzejczak – inspektor

pracownicy obsługi

Gabriela Koryś
Halina Krysiak
Barbara Kryszkiewicz
Leonarda Kurowska
Elżbieta Pietrzak
Maria Regulska

Dane statystyczne – grudzień 2017 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1563	200	246	-	19	2	35	-	160	30	1517
3.	CZP w tym:	52	4	19	15	-	-	-	-	-	4	37
	art. 390 k.p.c.	42	3	19	15	-	-	-	-	-	4	26
	skład 7-miu	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	11
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	89	33	50	-	24	6	12	-	-	8	72
5.	CO w tym:	11	91	74	-	2	-	-	-	-	72	28
	art. 401 k.p.c.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	art. 45 i 48 k.p.c.	10	91	74	-	2	-	-	-	-	72	27
6.	CSP	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
7.	CNP	117	16	18	-	1	-	-	-	9	8	115
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	RAZEM	1833	345	408	15	46	8	47	-	169	123	1770

Dane statystyczne – 2017 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw											
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Razem	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
					Sposób załatwienia								
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.	CSK	1733	3236	3452	-	326	24	455	-	2107	540	1517	
3.	CZP w tym:	33	118	114	85	-	-	-	-	-	29	37	
	art. 390 k.p.c.	27	106	107	78	-	-	-	-	-	29	26	
	skład 7-miu	6	12	7	7	-	-	-	-	-	-	11	
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4.	CZ	131	525	584	-	309	36	127	-	-	112	72	
5.	CO w tym:	17	963	952	-	16	-	1	1	-	934	28	
	art. 401 k.p.c.	-	4	3	-	-	-	1	-	-	2	1	
	art. 45 i 48 k.p.c.	17	959	949	-	16	-	-	1	-	932	27	
6.	CSP	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	
7.	CNP	116	273	274	-	13	-	-	7	85	169	115	
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9.	CN	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
10.	RAZEM	2030	5117	5377	85	664	60	583	8	2192	1785	1770	

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	15
Głosy	23
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2018, nr 2	56
Informacje	61
Skład osobowy Izby Cywilnej	63
Dane statystyczne	68

